

Referent științific

Prof. Irinela **NICOLAE** (Expert în Educația Timpurie)

Editor: Nicoleta **SAVU**

Ilustrații: Alina **DAN**

Designerul copertilor: Irina Maria **IORGA**

Traducere: Nicoleta **SAVU**

Ediția I 2015

Curriculum pentru educația bilingvă în învățământul preșcolar C.L.I.L. este un produs al Proiectului **Bilingual education: a step ahead** (Educația bilingvă: un pas înainte - în limba română), proiect co-finanțat prin Programul **Erasmus** + al Uniunii Europene. Publicația de față reflectă numai punctul de vedere al autorilor și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

MULȚUMIRI

Numeroase persoane și instituții și-au adus contribuția la realizarea acestei lucrări. În special, am dori să-i mulțumim coordonatorului proiectului Erasmus+ *Bilingual education: a step ahead* **Agnieszka Kucharska**, de la unitatea de învățământ Przedszkole Miejskie Nr 206 Łódź, Polonia și **Juliei Budzowska** (Rainbow English, Łódź, Polonia) pentru sprijinul acordat.

Coordonatorii echipei de proiect pentru fiecare instituție participantă, de la nivelul învățământului preșcolar sunt:

- ✓ Grażyna Małachowska – Przedszkole Miejskie Nr 152 Łódź, Poland;
- ✓ Nicoleta Savu – Grădinița P.P. “Perluțele mării”, Constanța, România;
- ✓ Evangelos Kapetis – Platon M.E.P.E. Katerini, Kentriki Makedonia, Greece;
- ✓ Costin Sorici – Asociația Creative Human Development, Constanța, România.

Următoarele persoane au avut o contribuție importantă la dezvoltarea acestui auxiliar didactic:

- ✓ Paulina Dubilas, Karolina Michałek, Sylwia Kowalczyk, Ewa Bociek, Judyta Steglinńska, Agnieszka Unczur-Tracińska – Przedszkole Miejskie Nr 206 Łódź, Poland;
- ✓ Krystyna Milcarz, Jagoda Przybysz, Katarzyna Fischer, Emilia Leśniewska, Elżbieta Zaleta, Anna Markowska, Agata Sznajder, Elżbieta Grzelak – Przedszkole Miejskie Nr 152 Łódź, Poland;
- ✓ Vasiliki Dafkou, Electra Mpinta – Platon M.E.P.E. Katerini, Kentriki Makedonia, Greece;
- ✓ Daniela Agapie, Irina Maria Iorga, Adina-Elena Pastorcici, Nicoleta Mînașcurtă, Flori-Georgiana Zafir – Grădinița P.P. “Perluțele mării”, Constanța, România.

C U P R I N S

I. INTRODUCERE	4
II. SISTEMUL EDUCAȚIONAL	
II.1. Sistemul educațional în Grecia.....	7
II.2. Sistemul educațional în Polonia.....	9
II.3. Sistemul educațional în România	10
II.4. Sistemul educațional în Turcia.....	11
III. SISTEMUL EDUCAȚIONAL PREȘCOLAR	
III.1. Sistemul educațional al învățământului preșcolar din Grecia	13
III.2. Sistemul educațional al învățământului preșcolar din Polonia	14
III.3. Sistemul educațional al învățământului preșcolar din România	20
III.4. Sistemul educațional al învățământului preșcolar din Turcia	23
III.5. Mediul educațional al preșcolarilor	25
III.6. Interacțiunea adult-copil	35
IV. CONȚINUTUL CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	37
V. EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ BILINGVĂ	
V.1. De ce limba engleză? 10 motive să înveți limba engleză	39
V.2. Metoda CLIL în predarea bilingvă	40
V.3. Cinci pași pentru a avea un spațiu bilingv excepțional și un program preșcolar bilingv de succes	52
V.4. Rutina zilnică	55
V.5. Implicarea părinților în educația bilingvă.....	58
VI. DEZVOLTAREA ACHIZIȚIEI CELEI DE-A DOUA LIMBI ÎN PRIMII ANI	
VI.1. Etapele achiziției limbii engleze ca o a doua limbă	59
VI.2. Înțelegerea celei de-a doua limbi	62
VI.3. Comunicarea în a doua limbă	63
VII. REFERINȚE ȘI LECTURI SUPLIMENTARE	64

I. INTRODUCERE

Învățarea limbii engleze, ca și o a doua limbă, este asemenea oricărei alte forme de învățare, iar cei ce învață nu ar trebui să fie izolați de programul convențional în care apar cele mai bune modele de limbaj natural (Clarke 1992).

Comisia Europeană sprijină proiectele din cadrul Programului Erasmus+, program integrat pentru educație, formare, tineret și sport. Noul Program Erasmus+ își propune să sprijine acțiunile în aceste domenii, pentru perioada 2014-2020. Programul oferă oportunități studenților, stagiariilor, personalului și voluntarilor să-și petreacă o perioadă în străinătate pentru a-și spori abilitățile și potențialul de angajare. Programul sprijină organizațiile să lucreze în parteneriat transnațional și să împărtășească practici inovatoare în domeniul educației, formării și tineretului. Acesta susține de asemenea, eforturile naționale de modernizare a educației, formării profesionale și a sistemelor de tineret. Erasmus+ oferă oportunități pentru peste 4 milioane de europeni pentru a studia, instrui, câștiga experiență de muncă și voluntariat în străinătate.

Curriculum pentru educația bilingvă în învățământul preșcolar C.L.I.L. este un produs al Proiectului ***Bilingual education: a step ahead*** (Educația bilingvă: un pas înainte - în limba română), proiect co-finanțat prin Programul Erasmus + al Uniunii Europene. Publicația de față reflectă numai punctul de vedere al autorilor și Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Curriculum pentru educația bilingvă în învățământul preșcolar C.L.I.L. reprezintă o colecție cuprinzătoare de cunoștințe, resurse și experiențe practice zilnice care răspunde la întrebările *ce, cum și de ce* să predăm limba engleză ca limbă străină preșcolarilor vorbitori de alte limbi, utilizând metodologia didactică CLIL.

Acest auxiliar didactic aduce împreună experiența și cunoștințele dobândite prin intermediul Proiectului Erasmus+ ***Bilingual education: a step ahead***, focalizat pe implementarea metodologiei CLIL în educația la vârste timpurii. Conține informații utile pe care profesorii din învățământul preșcolar trebuie să le cunoască pentru a elabora și pune în aplicare un program preșcolar bilingv de înaltă calitate. Acesta este proiectat pentru a oferi un mare sprijin profesorilor pentru învățământul preșcolar care lucrează la grupe de copii unde altă limbă decât limba engleză este vorbită, dar ei doresc să pună în aplicare educația bilingvă. Transformați fiecare minut al zilei în oportunități de învățare a limbii engleze de către preșcolari!

Pentru mai multe informații cu privire la program, vizitați www.becilil.eu

Proiectul Erasmus+ ***Bilingual education: a step ahead*** este un proiect Erasmus+ Acțiunea cheie 2 - Parteneriate strategice - cooperare pentru inovare și schimbul de bune practici, Nr. 2014-1-PL01-KA201-003382. Perioada de implementare este 01.11.2014 – 30.10.2016, implicând 14 instituții din patru țări:

POLONIA

- ✓ Przedszkole Miejskie Nr 152 Łódź;
- ✓ Przedszkole Miejskie Nr 206 Łódź;
- ✓ Rainbow English, Łódź;
- ✓ Szkoła Podstawowa Nr 41 Łódź;

GRECIA

- ✓ Elementary School Neoi Porroi, Kentriki Makedonia;
- ✓ Koundoura Language Centre, Katerini, Kentriki Makedonia;
- ✓ Platon M.E.P.E. Katerini, Kentriki Makedonia;

ROMÂNIA

- ✓ Asociația de părinți *Perluțele magice*, Constanța;
- ✓ Grădinița Program Prelungit *Perluțele mării*, Constanța;
- ✓ Asociația Creative Human Development, Constanța;
- ✓ Școala Gimnazială Nr. 5 Arad;

TURCIA

- ✓ Bahcesehir Koleji Gaziantep Ortaokulu;
- ✓ Samsun Buyuksehir Belediyesi (City Museum);
- ✓ Tekkekoy 19 Mayıs Ortaokulu, Samsun.

Proiectul ***Bilingual education: a step ahead***, se bazează pe educația bilingvă și metodologia de predare CLIL. Acronimul CLIL înseamnă *învățarea integrată a conținutului și a limbii* (Content and Language Integrated Learning). Această metodologie se referă la predarea diferitelor discipline preșcolare și elevilor printr-o limbă străină. Acest lucru se poate face de către profesorul de limba engleză folosind conținuturi cross-curriculare sau de către profesorul de specialitate, folosind limba engleză ca limbă de predare. Implementând zilnic aceste două idei în cadrul proiectului și instituțiilor școlare, profesorii, preșcolarii și elevii își vor îmbunătăți competențele-cheie, competențele lingvistice și vor fi motivați pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor internaționale prin intermediul proiectelor UE, cum ar fi Erasmus+ și / sau eTwinning.

Știind că metoda de predare CLIL este destul de necunoscută publicului larg, acțiunile Proiectului ***Bilingual education: a step ahead***, au ca scop, de asemenea, și promovarea acestei metodologii printre alte cadre didactice, elevi și părinți, în țările participante și dincolo de ele. Multe dintre instituțiile participante au realizat proiecte care au fost internaționale, lingvistice și/sau orientate spre elev. Consecința naturală pare să fie nevoia de a face ceva mai sofisticat, științific, inovativ dezvoltând profilul profesional al cadrelor didactice. Datorită valorilor universale promovate de CLIL, proiectul concentrează toate eforturile în această direcție. Cea mai semnificativă inovație în cadrul proiectului este faptul că nu intenționează să ofere alternative scurte la metodologia didactică CLIL aplicată în grădinițe și școli. Nu este o simplă implementare a metodologiei CLIL în programele școlare, ci este un pas înainte, propunând importante schimburi de bune practici cu alte cadre didactice. Dimensiunile inovatoare pot fi descrise în următoarele variante:

➤ abordarea CLIL nu va fi izolată într-o disciplină școlară sau într-o clasă, ci va fi promovată prin introducerea ei în subiecte cross-curriculare cu aplicabilitate în viața reală;

➤ provocările din viața reală vor fi abordate prin colaborare cu organizațiile comunitare, deschizând astfel școlile în lumea realității (de exemplu activitățile/ clasele în aer liber, ateliere de lucru în cadrul organizațiilor culturale, lecții la domiciliu în prezența părinților).

Este important să se pună în aplicare conținutul și predarea limbilor străine prin intermediul celor mai noi tehnologii. CLIL include așa-numitele *susțineri*, *suporturi* sau *elemente de sprijin* (*scaffolding* în limba engleză), ajutând preșcolarii și elevii cu pictograme și alte resurse pentru a simplifica conținutul și a-l face mai ușor de înțeles. Cele mai multe dintre materiale pot fi găsite on-line. CLIL necesită, de asemenea utilizarea tablelor interactive pentru a exersa (resurse educaționale deschise, softuri educaționale, jocuri, exerciții, alte programe). Abordarea multidisciplinară a acțiunilor noastre s-a concentrat pe:

1. Educație bilingvă și CLIL în procesul de predare;
2. TIC;
3. Consolidarea cooperării între organizațiile care acționează pentru domeniile de educație și schimbul de bune practici.

Obiectivele proiectului

Participanții promovează dezvoltarea profesională (cunoștințe și abilități) în conformitate cu metodologia CLIL și educația bilingvă.

Mai mult decât atât, ei:

- compară metodele de predare din diferite țări europene;
- își dezvoltă și sporesc competențele în domeniul educației bilingve, învățând despre metodologia CLIL;
- își îmbunătățesc competențele de administrare a unui proiect și colaborare în echipă;
- își îmbunătățesc competențele de creare a resurselor educaționale la nivelele preșcolar și primar, utilizând predarea bilingvă și tehnologiile informatice și de comunicație (temele: Artă și Activitate practică, Muzică, Știință, Educație fizică și Matematică);
- își dezvoltă competențele de scriere a unui curriculum și a resurselor educaționale pentru educația bilingvă CLIL;
- își îmbogățesc competențele lingvistice;
- își îmbogățesc profilul profesional și își sporesc motivația pentru dezvoltarea ulterioară în direcția predării bilingve;
- promovează o cooperare strânsă în cadrul organizațiilor educaționale și culturale la nivel regional.

În condiții ideale, copiii din grădinițe și școli ar trebui să învețe în limba nativă 90% din timp, iar în limba engleză 10%.

Educația și îngrijirea timpurie pot pune bazele succesului de mai târziu în viață în termeni de educație, bunăstare, șanse de angajare și integrare socială, în special pentru copiii din medii defavorizate. Până în 2020, cel puțin 95% dintre copiii preșcolari de 4 ani sau mai mari ar trebui să participe la educația timpurie. Ameliorările țărilor europene în raport cu această țintă sunt monitorizate în fiecare an. La momentul actual țările UE dezvoltă metode de monitorizare a calității educației și îngrijirii timpurii.

În prezent multiculturalismul în educație este o realitate. Este posibil să existe preșcolari și elevi ce provin din medii culturale diferite și care vorbesc limbi diferite în aceeași grupă/ clasă. Mai mult, aceștia învață cum să devină cetățeni ai lumii, având în vedere faptul că mobilitatea între țări este acum un lucru obișnuit care se întâmplă în mare parte din motive financiare sau profesionale. În acest moment problema bilingvismului este evidentă și utilitatea sa trebuie subliniată. Vorbim despre relația dintre educația bilingvă și grădiniță în realitatea europeană în care trăim.

În instituțiile de învățământ publice/ de stat, predarea limbii engleze la grădiniță nu este parte a curriculumului de bază. Cu toate acestea, majoritatea unităților de învățământ private crede cu tărie că predarea unei a doua limbi (limba engleză mai ales) la o vârstă fragedă este esențială. Predarea limbii engleze la această vârstă este cu siguranță diferită față de modul în care se predă elevilor mai mari.

Predarea limbii engleze la preșcolari implică jocuri, muzică și mișcare. Preșcolarii învață

cuvinte simple prin intermediul jocurilor, cântecelor și imaginilor, dansează în ritmul cântecelor în limba engleză și repetă versurile. După cum s-a afirmat de către profesorii care predau limba engleză în grădiniță, ei se asigură că preșcolarii lor învață cuvinte pe care le-au auzit deja în viața de zi cu zi. Preșcolarii se bucură și le însușesc rapid. În plus, obiectivul nu este acela de a învăța cât mai multe cuvinte posibile, ci acela de a se familiariza cu ceva diferit și de a dezvolta o atitudine pozitivă pentru învățare.

Principiul de funcționare al grădiniței subliniază semnificația și importanța unei educații de calitate încă de la vârste fragede. Copiii folosesc tehnologia de la vârsta preșcolară, astfel ei cunosc destule cuvinte în limba engleză. Prin urmare, este destul de ușor de a avea un start bun și a familiariza preșcolarii cu vocabularul de bază. Mai mult decât atât, preșcolarii, la această vârstă dobândesc noile cunoștințe mai rapid și mai ușor, în special atunci când sunt folosite jocuri, cântece și desene, lucruri care sunt distractive pentru ei. Este foarte important pentru ei să iubească o limbă străină de la început, pentru că va fi o piatră de temelie pentru tot restul vieții lor. Părinții cred, de asemenea, că este foarte important pentru copiii lor să se familiarizeze cu limba engleză de la o vârstă fragedă. Ei arată un mare interes de la începutul anului școlar pentru a întâlni profesorul de limba engleză și se oferă să coopereze și să ajute ori de câte ori este nevoie și în orice mod posibil (de exemplu, să continue învățarea limbii engleze acasă).

În concluzie, după cum reiese din punerea în aplicare a educației bilingve în grădinițe, există o mulțime de rezultate pozitive. Copiii se distrează, se bucură de originalitatea procedurilor folosite în activități și au o atitudine pozitivă față de învățarea limbii engleze. Profesorii și părinții lor pot vedea progresul copiilor și sunt foarte fericiți privind acest lucru.

II. SISTEMUL EDUCAȚIONAL

II.1. SISTEMUL EDUCAȚIONAL ÎN GRECIA

Reforma politicii educaționale din Grecia a reprezentat întotdeauna o importantă problemă politică. Principalele sale direcții, în special în perioada de după cel de-al doilea Război Mondial, au fost modernizarea și democratizarea a ceea ce s-a considerat a fi un sistem educațional anacronic și deficitar, cel care a fost extrem de centralizat și birocratizat, ineficient, economic, exclusivist și inechitabil din punct de vedere social, folosind metode pedagogice autoritare. Această orientare reformistă a obținut un sprijin mai mare în anii 1970. Ea a apărut după colapsul loviturii militare din 1974 și restaurarea democrației care a urmat, dar și ca și consecință a angajamentului și ralierei Greciei la noul ideal european de după 1981, precum și construirea unui nou spațiu european pe care acest ideal l-a determinat.

În conformitate cu Constituția elenă, educația reprezintă o misiune principală a statului. Aceasta are ca scop educația grecilor din punct de vedere moral, intelectual, profesional, fizic cât și dezvoltarea conștiinței naționale și religioase, precum și formarea de cetățeni liberi și responsabili. În conformitate cu cadrul legislativ aflat în vigoare în Republica Elenă, învățământul preșcolar, primar și gimnazial sunt obligatorii și gratuite pentru toate nivelurile. Principalul punct al politicii educaționale este faptul că educația constituie o resursă socială și un drept al fiecărui cetățean. Sistemul educațional din Grecia este foarte centralizat. Politica educațională generală este formulată și emisă de către Ministerul Educației Naționale și Cultelor (Ministerul Educației) care este responsabil de administrarea tuturor unităților școlare. Administrarea se face prin servicii centrale și regionale și prin intermediul unor consilii consultative și științifice, care au fost create și funcționează în cadrul Serviciilor Centrale și Regionale ale Ministerului (Eurydice 2006).

Educația publică, care este pe deplin susținută și controlată de stat, este organizată pe verticală pe patru niveluri: preșcolar, primar, secundar (inferior și superior) și terțiar. Marea

majoritate a elevilor greci este încadrată la stat în formele de învățământ preprimar, primar și secundar. Toate instituțiile terțiare (universitare și colegii universitare) sunt, prin mandat constituțional, instituții publice.

Învățământul preșcolar este destinat copiilor cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani; începând cu anul școlar 2007-2008, ultimul an de grădiniță a devenit obligatoriu. Scopul său declarat este *de a ajuta copiii mici să se dezvolte fizic, emoțional, social și mental în scopurile generale ale învățământului primar și secundar* (Legea 1566/85). Învățământul primar este obligatoriu și durează 6 ani (de obicei, pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 12 ani). Acesta are ca scop *dezvoltarea din toate punctele de vedere a elevilor, atât mental cât și fizic, dar și familiarizarea lor cu valorile naționale, religioase și morale, precum și însușirea, cât și dezvoltarea, bazelor limbii vorbite, scrierii cât și abilităților de calcul* (Legea 1566/85).

Nivelul secundar de școlarizare este împărțit în două cicluri de sine stătătoare: (a) o perioadă nediferențiată de trei ani gimnaziu, care este de asemenea obligatorie, și (b) o perioadă diferențiată împărțită în două - liceul de trei ani, și școlile profesionale vocaționale de doi ani (EPAL- Epaggelmatiko Lykeio - Legea 3475/2006).

Admiterea în ambele cicluri nu necesită examene. Gimnaziul reprezintă atât o continuare a educației generale de bază a școlii primare, cât și ciclul inferior al etapei secundare. Scopul său este *să promoveze dezvoltarea multilaterală a elevilor în directă legătură cu abilitățile pe care le au la această vârstă, dar și cu cerințele corespunzătoare pregătirii pentru viață* (Legea 1566/85).

La vârful sectorului public general stau universitățile și instituțiile de nivel universitar, colegiile, la care se face referire în mod oficial ca și *instituții educaționale de cel mai înalt grad* (*the highest educational institutions* în engleză). Sub acestea fiind situate instituții de nivel non-universitar ce sunt cunoscute ca și instituții de *învățământ de grad înalt* (*higher education*). Învățământul terțiar în Grecia este destul de diferit față de cel secundar; acesta din urmă nu îți garantează în mod automat accesul la învățământul universitar. Un sistem de examene naționale extrem de competitiv este stabilit de Ministerul Educației Naționale și Cultelor. Candidații respinși, fie încearcă din nou în anul următor, fie aleg să studieze în străinătate, fie participă la *centrele de studiu independent* private sau aleg să devină șomeri (Kazamias et al. 2001).

Faptul că învățământul primar și secundar se caracterizează printr-o structură centralizată ar trebui să garanteze școlarizare de calitate egală în toate regiunile și școlile. Cu toate acestea, dovezile directe și indirecte existente sugerează că acest lucru este departe de a fi adevărat. Școlile publice din zonele mai sărace sunt mult mai puțin bine echipate în ceea ce privește infrastructura. În plus, există o dovadă clară a unei corelații puternice între nivelul de educație al părinților și succesul elevilor la examenele din învățământul secundar (Katsikas și Kavadias 1994).

Piramida educațională din Grecia are o formă destul de asemănătoare cu cea a altor țări europene. Fluxul de studenți la toate nivelurile și în toate tipurile de școlarizare scade progresiv, pe măsură ce ne îndreptăm către un nivel superior și este în mod notabil mai scăzut la nivel terțiar (universitar). Toți elevii au șansa de a accede în sistem, dar puțini au capacitatea de a absolvi toate nivelurile acestui sistem de învățământ. Învățământul obligatoriu a fost recent prelungit cu un an, după ce ultimul an de învățământ preșcolar a devenit obligatoriu (Eurydice 2008). Învățământul obligatoriu este reprezentat astfel: un an la învățământul preșcolar, școala elementară de șase ani și trei ani gimnaziu. Cu toate acestea, nu toți elevii care intră în acest sistem de educație formală sunt în măsură să finalizeze zece ani de învățământ; dar cei care renunță sunt puțini. Totuși, la vârful piramidei educaționale, Grecia relevă mai degrabă un fenomen unic. Până de curând toți studenții care au intrat în universități au putut să absolute, chiar dacă nu după 4 ani, dar mai devreme sau mai târziu au reușit să-și obțină diploma (Tsakloglou și Cholezas 2005). Recenta legislație a politicii educaționale a încercat să pună în aplicare parametri clar definiți de confirmare a anilor de studiu sau anumitor cursuri sau diplome universitare. Este

prea devreme să comentăm eficacitatea sa și dacă va combate sau produce inegalități educaționale.

Minoritățile, precum și educația interculturală și multiculturală, au devenit de puțin timp subiecte de discurs educațional în Grecia. Ar trebui remarcat faptul că în Grecia utilizarea terminologiei care se referă la abordări educaționale legate de diversitate culturală variază. De exemplu, în unele documente oficiale se fac trimiteri la educația interculturală (a se vedea Eurydice 2006) în timp ce în altele acestea sunt înlocuite cu educația interculturală pe termen lung. Cele mai multe dintre aceste intervenții țintesc cel puțin patru categorii de discipline și domenii educaționale: (a) Educația minorității musulmane din Tracia de Vest, singura minoritate oficial recunoscută în Grecia (b) educația grecilor repatriați, cea mai mare parte din fostele țări ale Uniunii Sovietice și Germania, (c) educația imigranților și a străinilor care au intrat în Grecia în anii 1990; acestea includ, printre altele, albanezi, polonezi, filipinezi, greco-ruși, și (d) educația minorității rome.

II.2. SISTEMUL EDUCAȚIONAL ÎN POLONIA

Sistemul educațional din Polonia este reglementat de Actul din 7 septembrie 1999 care face referire la sistemul de învățământ (Dz.U.2004 Nr256, poz.2572 ze zm) și Actul din 26 ianuarie 1982 – ”Carta profesorului” (t.j. Dz.U. 2014 poz. 191 ze zm).

Sistemul este împărțit în învățământul obligatoriu și educația extracurriculară. În cadrul învățământului obligatoriu se pot distinge:

➤ Educația preșcolară care poate fi începută la vârsta de 3 ani (decizia aparține părinților). Până în anul școlar 2011-2012 toți copiii de 6 ani obișnuiau să facă un an de pregătire în mod obligatoriu în învățământul preșcolar. Începând cu 2014, vârsta de școlarizare a fost redusă cu un an, astfel că toți copiii în vârstă de 5 ani care vor fi înscriși la școală au participat obligatoriu la un an de învățământ preșcolar. Această directivă a fost implementată în grădinițe și în alte forme de învățământ preșcolar. Legea cu privire la sistemul educațional stabilește că învățământul preșcolar este gratuit și are un număr de 5 ore pe zi. În cazul în care un copil este la grădiniță mai mult de 5 ore, părinții trebuie să plătească o taxă pentru acest timp, pentru activități și mese suplimentare. Taxa nu poate depăși 1.00 PLN pe oră.

➤ Școala primară unde planul de învățământ (creat de o echipă de experți) este pus în aplicare într-un an școlar, care începe în luna septembrie și se termină în iunie (aproximativ 180 zile). Educație se realizează în două etape:

✓ Prima etapă (clasele I- III) este condusă de către un singur profesor la clasă, cu excepția orelor de limbi străine, care sunt conduse de un profesor de specialitate.

✓ A doua etapă (clasele IV-VI); toate orele sunt conduse de către profesori de specialitate.

Învățământul primar se termină cu un test general în clasa a VI-a.

➤ Toți absolvenții de la nivelul învățământului primar sunt acceptați în învățământul gimnazial. Aceasta este a treia etapă de învățământ, în care materiile sunt predate separat de către profesori diferiți. A treia etapă este completată cu un examen obligatoriu. Acest examen este împărțit în trei părți: umanistă, matematică, științe naturale; în plus presupune și un examen la o limbă străină modernă.

Educația post-obligatorie poate fi împărțită în:

- Liceu;
- Colegiu tehnic;
- Școală vocațională;
- Școală post-secundară.

Absolvenții de liceu sunt înscriși pe baza punctajului pe care l-au obținut la examenele finale și notele de pe certificatul de absolvire. Subiectele sunt predate la un nivel de bază, dar și extins totodată. Această etapă a educației este completată (în afară de școlile profesionale) cu

examenul de bacalaureat. Bacalaureatul este alcătuit din probe scrise și orale. Probele scrise sunt susținute într-o altă unitate de învățământ, pe când probele orale se susțin în unitatea de învățământ proprie. Promovarea examenului permite elevului să se înscrie în învățământul universitar. Școlile profesionale sunt finalizate cu un examen (scris și practic) care confirmă calificarea în profesie. Un purtător al certificatului de bacalaureat poate aplica pentru admitere în universități, colegii, academii. Acest nivel de educație poate fi gratuit sau plătit de către studenți.

II.3. SISTEMUL EDUCAȚIONAL ÎN ROMÂNIA

Sistemul de învățământ este gestionat la nivel național de către Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (M.E.N.C.Ș.). *Cadrul legal general pentru organizarea, administrarea și funcționarea educației în România este stabilit prin Constituție, Legea Educației Naționale (Legea 1/2011) - lege organică, legi ordinare și ordonanțe guvernamentale. Procedurile și regulamentele specifice sunt stabilite prin hotărârile Guvernului și ordine ale Ministerului Educației Naționale. Instituțiile de învățământ preuniversitar de stat (preșcolar, primar, învățământul secundar și post-secundar non-terțiar) sunt subordonate Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, prin inspectoratele școlare județene. Acestea asigură respectarea legislației, evaluarea sistemului de învățământ și al procesului educațional, precum și punerea în aplicare la nivel de județ a politicilor educaționale, stabilite la nivel central. Legislația actuală prevede cadrul general pentru crearea instituțiilor de învățământ privat, la toate nivelurile. Idealul educațional în școala românească constă în libertate și armonie umană individuală prin formarea unei personalități autonome, prin asumarea unui sistem de valori care este necesar dezvoltării și împlinirii personale, având la bază dezvoltarea spiritului întreprinzător, participarea activă a cetățenilor în societate, integrarea socială și, nu în ultimul rând, pregătirea pentru o nouă meserie¹.*

Statul oferă cetățenilor români drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și educație fără discriminare din punct de vedere al vârstei. Cetățenii altor state UE și statele care fac parte din spațiul economic european și Confederația Elvețiană beneficiază de aceleași drepturi. Drepturile sunt la fel de recunoscute și pentru minori și pentru cei care au solicitat sau care au primit o formă de protecție din partea autorităților române, copiii străini ce nu au vârsta necesară sau apatrizii a căror reședință în România este recunoscută în mod oficial în conformitate cu legea. În anul școlar 2014-2015 structura sistemului de învățământ a fost astfel:

- **Educația ante-preșcolară** (0-3 ani);
- **Învățământul preșcolar** - organizat pentru copiii în vârstă de 3-6, pe trei grupe în funcție de vârstă: mică (3-4 ani), mijlocie (4-5 ani), mare (5-6 ani). Învățământul preșcolar nu este obligatoriu;
- **Învățământul primar** (obligatoriu) - organizat pentru elevi în vârstă de 6-10 ani; clasa pregătitoare și clasele I-IV;
- **Învățământul secundar inferior** - organizat în două cicluri succesive (ambele obligatorii):
  - ✓ Gimnaziul - clasele V-VIII pentru elevi în vârstă de 10-14 ani;
  - ✓ Liceul- ciclul inferior - clasele IX-X pentru elevi cu vârste cuprinse între 14-16 ani;
- **Învățământul secundar superior**, organizat în:
  - ✓ Liceu - ciclul superior (non-obligatoriu) - clasele XI-XII/ XIII pentru elevi în vârstă de 16-18/19 ani, cu următoarele filiere: vocațională, teoretică (o durată de 3 ani) și tehnologică;

¹ <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Romania:Overview>

- **Educația non-terțiară** post-secundară, inclusiv școlile postliceale;
- **Învățământul terțiar**, incluzând învățământul universitar și post-universitar.

Învățământul primar și secundar inferior sunt obligatorii (10 ani de studiu). În liceu și în învățământul profesional și tehnologic sunt organizate specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în conformitate cu Registrul Național al Calificărilor. Învățământul general obligatoriu constă în învățământul primar, învățământul secundar inferior și primii 2 ani de învățământ secundar superior². Tranziția de la învățământul primar la învățământul secundar inferior este condiționată numai de absolvirea cu succes a învățământului primar, respectiv a primelor patru clase. (Eurydice, 2015)

Învățământul superior este coordonat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, cu respectarea principiilor autonomiei universitare.

În conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale (Legea 1/2011), învățământul public este gratuit, pe baza unui sistem de egalitate, în conformitate cu legea. Accesul la educație este gratuit și garantat de articolul 32 din Constituția României. Statul acordă finanțare de bază pentru toți copiii preșcolari și elevii din învățământul de stat obligatoriu, privat și confesional acreditat. Statul prevede, de asemenea, finanțare de bază pentru învățământul profesional și liceal de stat, particular și confesional, precum și pentru cel postliceal de stat. Acestea sunt finanțate pe baza și în limitele costului standard per elev sau per preșcolar, conform metodologiei stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice.

II.4. SISTEMUL EDUCAȚIONAL ÎN TURCIA

Educația în Turcia este reglementată de un sistem național care a fost stabilit în conformitate cu reformele Atatürk după Războiul de Independență al Turciei. Este un sistem supravegheat de stat, proiectat pentru a produce o clasă profesională competentă pentru instituțiile sociale și economice naționale. Învățământul obligatoriu durează 12 ani. Învățământul primar și secundar este finanțat de către stat și nu implică niciun cost în școlile publice, iar elevii au vârsta cuprinsă între 6 și 18 ani. În 2001 procentul de școlarizare pentru această vârstă de școlarizare a fost de aproape 100%. Învățământ școlar secundar sau liceal nu este obligatoriu, este opțional, pentru a putea accede în învățământul universitar. În 2011, existau 166 de universități în Turcia. Cu excepția Facultății pentru o Educație Deschisă (*Açıköğretim Fakültesi* în limba turcă) din cadrul Universității Anadolu, admiterea în învățământul universitar este reglementată de un examen național, OSYS, după care absolvenții de liceu sunt înscriși la universitate în funcție de rezultatele obținute. În 2002 cheltuielile totale pentru educație în Turcia s-au ridicat la 13,4 miliarde de dolari americani, incluzând bugetul alocat de stat prin Ministerul Educației Naționale, dar și fonduri private și internaționale.

Pe 22 noiembrie 2010, Guvernul a inițiat proiectul Fatih care urmărește să integreze tehnologia informatică de înalt nivel în sistemul public de educație al Turciei. După fondarea Republicii Turce, organizarea Ministerului Educației s-a dezvoltat treptat și a fost reorganizat prin Legea nr. 2287 emisă în 1933. Ministerul și-a schimbat denumirea de mai multe ori. S-a renunțat la denumirea de Minister al Culturii (1935-1941) și a fost numit Ministerul Educației Naționale, Tineretului și Sportului (1983-1989). După 1989 a fost numit Ministerul Educației Naționale. Înainte de Republică, instituțiile de învățământ au fost departe de a avea un caracter național. Școlile erau organizate pe trei nivele verticale distincte care nu erau interdependente. Primul și cel mai obișnuit nivel în această organigramă a fost reprezentat de școlile de circumscripție și colegiile pentru educație islamică bazate pe învățătura și memorarea Coranului și a limbii arabe, al doilea nivel a fost reprezentat de școlile reformate și liceele care sprijină inovația, iar al treilea nivel a fost reprezentat de colegiile și școlile în care se predă în limbi

² <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Romania:Overview>

străine. Legea de integrare a Educației nr. 430 a fost emisă la 3 martie 1924. Cu această lege, cele trei nivele separate au fost combinate, primul a fost închis, al doilea a fost dezvoltat, iar cel de-al treilea a fost trecut sub controlul și sub monitorizarea Ministerului Educației. Una dintre țintele principale a fost de a aplica principiul secularismului în domeniul educației. Prin Legea de organizare nr. 789 emisă în data de 22 martie 1926, Ministerului Educației Naționale i-a fost încredințată responsabilitatea de a clasifica gradul și calitatea școlilor publice și private care funcționau deja sau care urmau să fie deschise sub auspiciile altui minister, altul decât Ministerul Educației Naționale. Această lege a adus noi reglementări precum aceea că *nicio școală nu poate fi deschisă în Turcia fără permisiunea și acordul Ministerului Educației Naționale sau Curriculum va fi elaborat de Ministerul Educației Naționale*. Instituțiile de învățământ profesional-tehnice care erau conduse de autoritățile locale au fost trecute sub responsabilitatea Ministerului Educației. În 1923-1924, în Turcia, existau peste 7.000 de elevi de gimnaziu, aproape 3.000 de elevi de liceu, în jur de 2.000 de elevi în școli profesionale și oficial 18.000 de studenți la colegiile pentru educație islamică, dintre care 6.000 se presupune că erau cei care și-au dorit acest lucru, înscriindu-se doar pentru a nu executa serviciul militar obligatoriu. Populația Turciei avea în acel moment 13-14 milioane de oameni. La 1 noiembrie 1928, Legea nr. 1353 a introdus un nou alfabet bazat pe limba latină care a fost acceptat. În 1931 s-a înființat Asociația de Istorie turcă și în 1932 Asociația pentru Limba turcă pentru a proteja populația turcă de influențele limbilor străine, a ridica limba turcă la rang de știință și a preveni folosirea greșită a acesteia.

Până în 1997 grădinițele din Turcia au fost obligate să desfășoare un ciclu educațional de 5 ani. Reformele din 1997 au introdus învățământul obligatoriu de opt ani. Noua legislație din martie 2012 a prelungit învățământul obligatoriu la 12 ani.

➤ **Educația preșcolară** este opțională. Instituțiile de învățământ pre-primar, creșele independente sunt deschise în cadrul instituțiilor de educație formală și non-formală și dotate corespunzător.

➤ **Școala primară** (*İlköğretim Okulu* în limba turcă) durează 8 ani. Învățământul primar se referă la educarea și instruirea copiilor între 6-14 ani, este obligatoriu pentru toți cetățenii, băieți sau fete, și este gratuit în școlile publice. Instituțiile de învățământ primar sunt școli care oferă opt ani de formare neîntreruptă, la sfârșitul căreia absolvenții primesc o diplomă. Primii patru ani de la școala primară sunt uneori denumiți *prima școală* sau *nivelul 1* (*İlkokul 1. Kademe* în limba turcă), ambele denumiri fiind corecte. Etapele învățământului primar includ primele două etape a câte patru ani fiecare și atrag după sine patru ani de învățământ elementar obligatoriu, urmate de o perioadă suplimentară obligatorie de patru ani de studii gimnaziale, în care elevii pot alege dacă aceștia doresc să studieze mai departe într-o școală gimnazială cu profil general sau o școală cu profil religios, care sunt denumite școli Imam Hatip. Noua legislație include redeschiderea școlilor Imam Hatip. Instituțiile de învățământ primar sunt organizate separat și independent de gimnaziu.

➤ **Învățământul secundar** include toate instituțiile de învățământ general, profesional și tehnic care oferă cel puțin trei ani de învățământ după absolvirea școlii primare. Sistemul de admitere la liceu se schimbă aproape în fiecare an. Uneori școlile private au examene diferite, alteori există trei examene diferite în trei ani, uneori doar un examen, dar se calculează diferit, iar uneori admiterea se face pe baza rezultatelor de până atunci. Învățământul secundar urmărește să ofere școlarilor un nivel general bun de cunoștințe, dar și să îi pregătească pentru a trece la un învățământ educațional superior, pentru o profesie de viață și de afaceri, în conformitate cu interesele, aptitudinile și abilitățile lor.

În luna martie 2012, Marea Adunare Națională a adoptat o nouă legislație privind învățământul primar și secundar, de obicei numit "4 + 4 + 4" (4 ani învățământ primar, primul nivel, 4 ani învățământ primar, al doilea nivel, și un ciclu de 4 ani învățământ secundar).

Preșcolarii vor începe educația primară în luna septembrie, după împlinirea vârstei de 6 ani, și o vor finaliza la sfârșitul anului școlar, în jurul vârstei de 14 ani.

În unele instituții de învățământ educația individuală a fiecărui elev, precum și notele fiecăruia, sunt înregistrate într-un formular special de evaluare, care este pus la îndemâna familiilor de trei ori într-un an școlar prin intermediul STOYS. STOYS reprezintă un sistem care se bazează pe managementul școlar și oferă soluții convenabile pentru instituțiile de învățământ, având ca scop îndeplinirea cerințelor educaționale și manageriale. Utilizarea *Sistemului de monitorizare a elevului* din STOYS are rolul de a partaja activități, lucrări și website-uri utile de către departamentul de limbi străine, de a urmări rapoarte individuale de dezvoltare și a urmări rapoartele consilierului de orientare.

III. SISTEMUL EDUCAȚIONAL PREȘCOLAR

III.1. SISTEMUL EDUCAȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

DIN GRECIA

În Grecia învățământul preșcolar a fost înființat prin lege încă din secolul al XIX-lea. Organizarea, durata și conținutul formării cadrelor didactice din grădiniță au fost stabilite prin lege în 1985, împreună cu structura și, în general, funcționarea învățământului primar și în special a învățământului preșcolar; structura și funcționarea acestora din urmă sunt în vigoare și astăzi, cu reglementările adăugate în mod special pentru anumite ramuri educaționale. Obiectivul grădiniței (*Nipiagogeio* în limba greacă) este de a oferi șanse egale tuturor copiilor mici să se dezvolte fizic, emoțional, mental și social în cadrul definit de obiectivele generale ale învățământului primar și secundar. Mai exact, grădinița ajută copiii mici să-și:

- dezvolte simțurile și organizeze abilitățile motorii și cognitive;
- îmbogățească și să permită fiecărui copil să învețe din experiențele care rezultă în urma interacțiunii cu mediul fizic, social și să își însușească abilitatea de a distinge relaționarea și interacțiunea de grup care există în acest mediu;
- dezvolte capacitatea de a înțelege și de a se exprima prin simboluri, în mod general, și în special în domeniile lingvistice, matematice, și arte;
- creeze relații interpersonale, care vor ajuta la integrarea lor treptată și armonioasă în viața comunității;
- dezvolte cu ușurință inițiative, în mod liber, ușor, în cadrul mediului organizat și să se obișnuiască să ofere grupului din care face parte și să primească.

Grădinițele din Grecia sunt gratuite și neobligatorii. Copiii pot începe acest stadiu al educației lor la vârsta de 4 ani și vor rămâne până când vor fi destul de mari pentru a participa la prima etapă de școală primară. Există două tipuri de grădinițe - grădinițe de jumătate de zi cu orar de la 08:30 la 12:00 și grădinițe pentru toată ziua (*Oloimero Nipiagogeio* în limba greacă), care funcționează de la ora 7:45 până la 16:00. În general vorbind, grădinițele cu program scurt au un singur cadru didactic, care ar putea fi bărbat sau femeie.

Acest profesor ar putea avea între 7 și 30 de copii cu vârste cuprinse 4 și 5,5 ani. Copiii vor fi împreună în aceeași grupă, dar activitățile sunt diferențiate în ceea ce privește ritmul și gradul de dificultate, în conformitate cu capacitatea fiecărui copil. Grădinițele de zi au doi profesori și pot avea între 31 și 60 de copii. Anul școlar începe pentru cadrele didactice la 1 septembrie și se încheie la 21 iunie, în timp ce cursurile pentru preșcolari încep pe 11 septembrie și se încheie la 15 iunie.

Curriculumul pentru educația preșcolară este pregătit de Institutul Pedagogic și este folosit ca manual complet în scopul de a duce la îndeplinire obiectivul educațional. Acesta este publicat ca o carte de activități ce conține instrucțiuni detaliate și recomandări practice pentru a ajuta profesorul în organizarea și desfășurarea fiecărei activități. Obiectivele generale sunt pentru educarea și dezvoltarea cognitiv-motorie a copiilor mici, dezvoltarea lor socială, emoțională,

mentală, morală și religioasă, atât individual, precum și la nivelul colectiv și, în cele din urmă, dezvoltarea abilităților estetice, practice și teoretice.

Principiul de bază al curriculumului este de a asigura participarea activă a fiecărui copil în realizarea dezvoltării pe tot parcursul preșcolarității, prin implicarea în situații care promovează gândirea critică. Copilul este încurajat să anticipeze, să investigheze, să experimenteze, să compare, să descopere relații, să clasifice și să se dezvolte mental și în același timp să-și dezvolte mecanismele necesare pentru a dobândi cunoștințe.

Activitățile de zi cu zi pe care o educatoare le planifică sunt organizate în funcție de criteriile de mai sus și ar include angajamentul spontan a copiilor în *centrele de activitate*, fără implicarea directă a profesorului, și angajarea copiilor în activități orientate spre atingerea obiectivelor pre-selectate de către cadrul didactic sau în cele *care rezultă* din activități spontane sau planificate. În acest caz, educatoarea urmează procedura de mai jos:

- selectează unul sau mai multe obiective din unul sau mai multe domenii de dezvoltare, bazate pe poziția lor evolutivă în curriculum și nivelul de dezvoltare al copiilor;
- selectează și organizează activități corelate cu obiectivele generale; conținutul acestor activități poate fi extras din aceeași zonă sau din zone diferite *de experiență și cunoaștere*;
- asistă și încurajează copiii să se implice în activități;
- evaluează rezultatele efortului de învățare.

Predarea limbii engleze în grădinițele din Grecia

Predarea limbii engleze la aceste vârste timpurii este cu siguranță diferită de modul în care se predă elevilor mai mari și diferă bineînțeles și ceea ce se predă acestor elevi mai mari. Predarea limbii engleze la preșcolari implică muzică, mișcare și jocuri. Preșcolarii învață cuvinte simple prin cântece și imagini. Obiectivul nu este de a învăța cât mai multe cuvinte posibil, ci să se familiarizeze cu ceea ce este diferit și să se dezvolte o atitudine pozitivă față de învățare.

Principiul grădiniței subliniază importanța predării limbii engleze de la o vârstă fragedă (4-6 ani). Tehnologia conduce viața de zi cu zi, așa că preșcolari știu deja destule cuvinte în limba engleză. Prin urmare, este destul de ușor de a avea un start bun și de a familiariza copiii cu vocabularul de bază.

III.2. SISTEMUL EDUCAȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR DIN POLONIA

Educația preșcolară este reglementată prin lege - Actul Sistemului Educațional din 7 septembrie 1991 (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Preșcolarii au dreptul să frecventeze grădinița de la începutul anului școlar, după ce au împlinit vârsta de 3 ani și vor absolvi în anul școlar în care împlinesc vârsta de 6 ani. În anumite cazuri speciale, copiii cu vârsta de 2 ani și jumătate au dreptul de a se înscrie la grădiniță. Preșcolarii cu nevoi educaționale speciale au dreptul de a frecventa grădiniță până la finalul anului școlar în care împlinesc vârsta de 8 ani. Preșcolarii cu vârsta de 5 ani sunt obligați să frecventeze un an școlar de pregătire în grădiniță, într-o clasă preșcolară dintr-o școală primară sau o altă formă de educație preșcolară. Această obligație începe la începutul anului școlar, în anul calendaristic în care copiii îndeplinesc vârsta de 5 ani.

Educația preșcolară poate fi implementată de o grădiniță, de o altă formă de învățământ preșcolar (asociație sau centru de educație preșcolară) sau clasă preșcolară într-o școală primară. Satisfacerea nevoilor colective comunitare pentru învățământul de stat care implică organizarea educației preșcolare se face de către consiliul orașului/ localității/ satului. Prin urmare, consiliul stabilește rețeaua de grădinițe publice. În unele cazuri, atunci când este justificat de condițiile demografice și geografice, consiliul poate completa lanțul de grădinițe publice și clasele preșcolare în școlile primare cu alte forme de învățământ preșcolar.

Documentul principal după care grădinițele poloneze funcționează este dat de Legea din 19 martie 2009 (Dz.U.nr 56, poz.458) care modifică Legea sistemului educațional din 7 septembrie 1991. Potrivit legii, o grădiniță poate fi publică sau privată. Grădinițele publice pot fi conduse de către consiliul orașului/ localității/ satului sau o asociație comunitară. Părinții nu plătesc pentru grădinițele publice care funcționează într-un anumit interval. Toate serviciile din cadrul curriculumului național – o zi lucrătoare de cinci ore – sunt gratuite. Orice alte costuri suplimentare sau de hrană vor fi plătite de către părinți.

Educația preșcolară în Polonia acoperă primii ani de viață a unui copil (de la 3 la 5 ani), care determină dezvoltarea și viitorul copilului; este o parte a întregului sistem de învățământ, o combinație între îngrijire, joacă și învățare. Ca urmare a programelor guvernamentale direcționale, a fost asigurat un acces mai bun la educație, iar copiilor cu vârsta de 6 ani li se permite să înceapă educația timpurie într-o școală primară. Prioritatea în educație este de a oferi șanse egale de educație prin promovarea învățământului preșcolar a copiilor cu vârsta de 3-5 ani, inclusiv anul obligatoriu de pregătire pentru școală pentru cei de 5 ani, oferit de grădinițe.

O grădiniță, ca primă instituție de învățământ pentru copii, îndeplinește, de asemenea, un important serviciu funcțional. Le ușurează părinților care lucrează reconcilierea dintre partea profesională și îndeplinirea rolurilor parentale. Grădinița este bine organizată, cu programul adaptat la nevoile copiilor și sprijină părinții în îngrijirea și creșterea lor. În plus, îi ajută pe copii, pregătindu-i pentru a școala primară. Învățământul preșcolar în Polonia este susținut de diferite instituții publice și private. Îngrijirea copilului de la vârsta de 3 ani până la 5 ani poate fi coordonată de:

- grădinițe conduse de unități ale administrației publice locale;
- grădinițe private conduse de persoane fizice sau juridice;
- forme alternative de educație preșcolară, administrate de municipalități;
- forme alternative private de învățământ preșcolar, administrate de persoane fizice sau juridice;
- forme de învățământ preșcolar susținute de asociații religioase. În astfel de instituții predarea și educația se află într-un contact strâns cu realizarea conținutului religios și o mare parte a comunității de credincioși;

Grădinițele și alte forme de educație preșcolară se îngrijesc de funcțiile educaționale și instructive. Ele oferă copiilor posibilitatea de a se distra și de a învăța în condiții prietenoase și sigure, adaptate pentru a satisface nevoile lor de dezvoltare. Grădinițele publice angajează profesori cu calificări pedagogice pentru învățământul preșcolar și drepturile lor sunt respectate în conformitate cu Legea cadrelor didactice. O grădiniță publică are un statut aprobat de Consiliul profesional și este controlată de Consiliul Educației. O grupă nu trebuie să aibă mai mult de 25 de copii. Înscrierea la o grădiniță se bazează pe principiul accesibilității universale.

Grădinițele private pot stabili și pot fi conduse de o persoană fizică sau o persoană juridică, asociații religioase, biserici, congregații și asociații laice numai după intrarea în registrul consiliului orașului/ localității/ satului ce are obligația de a administra grădinițele. Supravegherea pedagogică a grădinițelor private se face de către Consiliul Educației. Consiliul local donează pentru educația fiecărui preșcolar dintr-o grădiniță privată 50% din costul curent al educației unui preșcolar din învățământul de stat, iar în cazul în care preșcolarul prezintă un handicap, suma de bani donată este aceeași cu suma acordată unui preșcolar cu handicap dintr-o instituție publică de învățământ. Într-o grădiniță privată, părinților le poate fi percepută o taxă chiar dacă aceasta funcționează după curriculumul național. O grădiniță privată poate stabili anumite cerințe privind înscrierea preșcolarilor. Profesorii angajați în grădinițele private trebuie să aibă aceleași calificări ca profesorii din unitățile de învățământ publice; cu toate acestea, ei nu sunt angajați în conformitate cu Legea cadrelor didactice. Persoana care administrează o grădiniță privată trebuie să stabilească un statut. Nu există nicio limită privind numărul de preșcolari într-o grupă. Dar atât grădinițele private, cât și cele publice trebuie să funcționeze după Curriculumul național.

În funcție de numărul preșcolarilor se stabilesc spre funcționare grădinițe cu o grupă sau cu mai multe:

- grădinițele cu una sau două grupe cu program de 5 ore pe zi sunt de obicei înființate în sate;
- grădinițele cu program de 9 ore sau mai mult, cu trei sau mai multe grupe, sunt înființate în orașe;
- unele grădinițe funcționează cu program de 14 ore pe zi și sunt concepute pentru părinții care lucrează la ore neobișnuite și pot avea chiar și program de noapte pentru părinții care lucrează în schimburi de noapte;
- există clase preșcolare în școlile primare pentru copiii de 5 ani.

Există grădinițe speciale pentru copiii cu retard mintal ușor, care sunt orbi sau parțial orbi, cu deficiențe musculo-scheletice sau cu boli cronice. Acestea sunt grădinițe separate sau grupe separate stabilite în centrele de sănătate și de recuperare. Dacă este posibil, profesorii urmează programele naționale cu acești copii sau le modifică/ adaptează pentru a se conforma cu nevoile copiilor. În grădinițele speciale există o gamă mai largă de servicii de îngrijire, efectivele de preșcolari sunt mici, iar profesorii trebuie să fie calificați corespunzător. Includerea copiilor cu cerințe educaționale speciale înseamnă să-i aduci împreună cu un grup de aceeași vârstă și să le oferi aceleași drepturi și îndatoriri. Grădinițele incluzive trebuie să integreze social și psihologic copiii cu cerințe educaționale speciale între copiii sănătoși prin promovarea acceptării reciproce, înțelegerea nevoilor celuilalt, asigurând sentimentul de stabilitate și siguranță și pregătind copiii cu cerințe educaționale speciale pentru învățământul școlar și viața reală. De obicei numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale este egal cu o treime din numărul total de preșcolari în grupă. Grădinițele incluzive sunt proiectate pentru preșcolarii care au un retard mai ușor sau moderat, cu afecțiuni musculo-scheletice, preșcolari cu tulburări de dezvoltare emoțională, probleme legate de percepție, funcții motorii, vorbire, gândire conceptuală și boli somatice. Prin urmare, există o nevoie de a individualiza activitățile educative, de a asigura un specialist pentru reabilitare și îngrijire terapeutică. Grădinițele incluzive angajează educatori, pedagogi, psihologi speciali, fizioterapeuți și logopezi.

Educația preșcolară îndeplinește următoarele funcții:

- îngrijire – a avea grijă de copil; a asigura copilului condiții materiale adecvate și securitate, care să conducă la satisfacerea nevoilor sale; a preveni și contracara orice amenințare la adresa sănătății sale fizice și mentale;
- stimulare și educare – concentrarea pe dezvoltarea potențialului și abilităților copilului;
- educație – dezvoltarea abilităților de participare socială într-un context mai larg decât familia. Introducerea copilului în lumea normelor sociale și formarea personalității copilului prin activități de învățare și educație;
- corectare și compensare – activitățile educative preșcolare conduc la corectarea oricăror malformații și tulburări; toate activitățile necesare față de copiii neglijăți, cu scopul de a consolida creșterea și activizarea lor; asigurarea copilului cu anumite abilități și dezvoltarea încrederii în sine.

Având grijă de dezvoltarea corectă și direcția creșterii și educației copiilor de vârstă preșcolară din Polonia, se recomandă ca preșcolarul, fiind în grădiniță, să petreacă 1/5 din timp distrându-se, 1/5 din timp să-l petreacă prin joc în grădină sau în aer liber. Nu mai mult de 1/5 din timp ar trebui să fie alocat pentru activități și 2/5 din timp pentru activități legate de îngrijire, autoservire și gestionarea timpului. Grădinițele, alte forme de învățământ preșcolar și profesorii sunt obligați să întreprindă acțiuni de sprijin pentru dezvoltarea fiecărui copil, adaptarea procesului de învățământ la nevoile și posibilitățile lor. Este sarcina profesorilor să conducă și documenteze activități de observare care vizează înțelegerea abilităților și nevoilor de dezvoltare ale copilului.

Grădinițele trebuie să organizeze activități extra-curriculare, în conformitate cu nevoile și abilitățile copilului. Printre activitățile extra-curriculare care se desfășoară în grădinițe sunt: gimnastică corectivă, logopedie, dans, karate, ceramică și multe altele, fiind, în conformitate cu conceptele de dezvoltare oferite de fiecare grădiniță. Scopul principal al educației preșcolare în Polonia este de a stimula dezvoltarea cognitivă, socială și culturală și de a pregăti copiii pentru activitățile de învățare timpurie a citit-scrisului, și conceptelor matematice de bază. În conformitate cu reglementările curriculumului, obiectivele educației preșcolare sunt:

- sprijinirea copiilor în îndeplinirea talentelor și îndrumarea activităților intelectuale, necesare în situații de zi cu zi și educația viitoare;
- construirea unui sistem de valori, sensibilizarea copiilor, astfel încât să fie familiarizați cu ceea ce este bine și ce este rău;
- dezvoltarea rezistenței emoționale necesare pentru a face față situațiilor noi și dificile, inclusiv dezvoltarea metodelor de eliminare a stresului ușor și a eșecurilor;
- dezvoltarea abilităților sociale ale copiilor care sunt esențiale pentru construirea relației sănătoase cu alți copii și adulți;
- crearea condițiilor care ar fi propice pentru joaca obișnuită și consistentă, și învățarea centrată pe copil, inclusiv pe copiii cu diferite capacități fizice și intelectuale;
- a avea grijă de sănătatea copiilor și condiția lor fizică, încurajându-i să participe la jocuri și sport;
- formarea cunoașterii copiilor despre lumea socială, natură și tehnologie, precum și dezvoltarea abilităților necesare pentru a-și exprima gândurile și fi înțeleși de ceilalți;
- introducerea copiilor în lumea valorilor estetice și dezvoltarea abilităților de a se exprima prin muzică, dans, cântece, teatru și arte vizuale;
- formarea unui sentiment de apartenență socială (la familie, grupul de covârșnici și comunitatea națională) și atitudinile patriotice;
- asigurarea copiilor cu oportunități educaționale mai bune prin sprijinirea curiozității, activismului și independenței, precum și modelarea cunoștințelor și abilităților care sunt importante în viitoarea educație școlară;
- pregătirea copiilor pentru a vorbi o limbă străină, pentru a trezi în conștiința lor sensibilitate culturală și lingvistică și construi motivația pozitivă pentru învățarea limbilor străine în etapele ulterioare ale educației;
- acordarea permisiunii copiilor ce aparțin minorităților etnice să-și susțină și dezvolte sentimentul de identitate națională, etnie și limbă.

În interesul impactului educațional, cadrele didactice au obligația de a coopera în mod activ cu părinții copilului. Alte obligații sunt: de a-i informa cu privire la principiile curriculumului pentru învățământul preșcolar; de a-i implica în procesul de învățământ și educație; de a-i informa cu privire la succesele și dificultățile copiilor și de a invita părinții să ia parte la luarea deciziilor în ceea ce privește problemele preșcolarilor prin co-organizare de evenimente în care sunt implicați copiii.

Investind în educația copiilor mici și oferindu-le un mai bun acces la educația preșcolară modernă reprezintă cel mai eficient mod de a egaliza oportunitățile educaționale. O grădiniță modernă a secolului XXI este un paradis din care copilul va deveni viitorul adult. Ce navă este cea pe care copilul o va naviga în timpul călătoriei sale? Aceasta depinde de ceea ce familia și educația preșcolară vor construi pentru el. Va învăța bunele maniere dezvoltându-și personalitatea și talentele? Va rămâne copilul deschis, creativ și încrezător în sine? Acest lucru va fi posibil cu condiția să existe o bună cooperare între familie și grădiniță, precum și înțelegerea nevoilor copilului și deschidere la schimbările aduse de lumea contemporană.

RUTINELE DE DIMINEAȚĂ

- ✓ Preșcolarii se întrunesc dimineața. Jocurile rezultă din activitatea proprie a copilului și nevoia sa liberă sau animată de către profesor. Jocuri și activități de mișcare. Relații individuale - conversații, observarea (identificarea) comportamentului și abilităților copiilor.
- ✓ Gimnastica de dimineață, autoservire, activități de igienă proprie, precum și activități de organizare și îndeplinire a responsabilităților legate de pregătirea micului-dejun.
- ✓ Micul-dejun și completarea sarcinilor de program în acest domeniu.
- ✓ Jocuri de integrare. Sarcini proiectate, de cunoaștere și gândire, căutarea de soluții la probleme - finalizarea sarcinilor programului de bază. Educație pentru încrederea în sine și nevoile copilului. Activitatea de grup, în grupuri mici și individuală – animată de către un profesor (în interiorul și în exteriorul grupei) - educație pentru sănătate și siguranță; activități de mișcare, întâlnire cu un psiholog, un polițist sau un pompier; educație pentru o alimentație sănătoasă, observații – activități ecologice și de știință, plimbări și excursii. Matematică, educația lingvistică, educația artistică etc. Limba engleză (predată de profesorul de limba engleză și de alte cadre didactice în cadrul educației bilingve prin proiectul Erasmus+). Diagnostic, prognoză, activități terapeutice și compensatorii cu preșcolarii.
- ✓ Autoservire, activități de igienă proprie, precum și activități de organizare și îndeplinire a responsabilităților legate de pregătirea prânzului.
- ✓ Masa și îndeplinirea sarcinilor de program în acest domeniu.

RUTINELE DE LA PRÂNZ

- ✓ Jocuri care rezultă din activitatea și nevoile copiilor (în interior și în exterior), plimbări, activități de mișcare, activități sportive și observații în mediul înconjurător. Activități terapeutice și de compensare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale. Continuarea activităților începute anterior în funcție de nevoile și ritmul individual de muncă al copiilor; povești citite de către educatoare; jocuri/ activități de consolidare a încrederii în sine; educația bilingvă; odihnă/ relaxare/ vizualizare.
- ✓ Activități de autoservire – de igienă, de organizare, responsabilitățile copiilor în pregătirea meselor.
- ✓ Mesele și completarea sarcinilor programului de servit masa.

RUTINELE DE DUPĂ-AMIAZĂ

✓ Jocurile care rezultă din activitatea și nevoile proprii ale copiilor (în interior și în exterior). Jocurile/ activitățile pentru consolidarea încrederii în sine. Munca individuală, dezvoltarea unor trăsături psihofizice specifice, a unor aptitudini și a unor înclinații. Activitate terapeutică și compensatorie condusă de către specialiști și profesori. Educație bilingvă. Mai mult decât atât: activități suplimentare finanțate din resursele localității în conformitate cu programa pentru învățământul preșcolar stabilită pentru anul în curs. Activități de autogospodărire și de igienă proprii.

✓ Pauza de gustare.
✓ Activități de autogospodărire, de igienă, de organizare, responsabilitățile copiilor. Citiți cu voce tare povești pentru copii. Jocurile care rezultă dintr-o activitate proprie copiilor. Mai mult decât atât: activități suplimentare în conformitate cu programa pentru învățământul preșcolar

RUTINELE PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚELE POLONEZE

PROPUNERI PENTRU DEZVOLTAREA TIMPULUI PENTRU PREȘCOLARI	DIVERSE ACTIVITĂȚI
JOCURI 1/5 din timpul petrecut în grădiniță	Jocurile sunt rezultatul nevoii zilnice de activitate a copilului; sunt jocuri la alegerea copilului, cât și animate de către profesor, de exemplu: jocuri de dezvoltarea limbajului, lucrul manual, cele tematice, științifice, fizice și jocuri în care se exersează <i>cititul</i>.
ACTIVITĂȚI ÎN AER LIBER 1/5 din timpul petrecut în grădiniță	Activități în aer liber, în grădină și orice alt mediu natural. Organizarea de activități în aer liber, evenimente sportive, contemplarea naturii, grădinarit, precum și jocuri la alegerea copilului, plimbări, ieșiri, activități în aer liber cu scop ecologic sau de artă/ festivaluri, evenimente sociale, etc.).
ACTIVITĂȚI DIDACTICE ȘI EDUCATIVE Până la 1/5 din timpul petrecut în grădiniță	Activități didactice și educative având ca forme de organizare lucrul în echipă, lucrul individual, întâlniri cu diverși specialiști.
ALTE ACTIVITĂȚI 2/5 din timpul petrecut în grădiniță	Diverse activități, cum ar fi: îngrijirea, igiena, autoservirea, mesele, festivitățile.

III.3. SISTEMUL EDUCAȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR DIN ROMÂNIA

Învățământul preșcolar sau pre-primar este un serviciu public de educație, care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani, cu asigurarea unui Curriculum Național și a personalului didactic calificat. Prezenta Lege a învățământului - Legea Educației Naționale (Legea 1/2011) abordează aspecte legate de nevoile educaționale ale copiilor între 3 și 5/6 ani, care sunt înscriși în grădinițe. Educația preșcolară poate fi organizată în grădinițe publice și private. Participarea la grădiniță este opțională. Nu există cerințe de admitere pentru învățământul preșcolar.

În conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale, art.23, (a), educația timpurie (de la 0 la 5/6 ani), include:

- nivelul ante-preșcolar (0-3 ani)
- învățământul preșcolar (3-6 ani), care include:
  - ✓ grupa mică de preșcolari cu vârste cuprinse între 3 și 4 ani;
  - ✓ grupa mijlocie de preșcolari cu vârste cuprinse între 4 și 5 ani;
  - ✓ grupa mare de preșcolari cu vârste cuprinse între 5 și 6 ani.

Copiii sunt organizați în grupe de vârstă:

- Primul nivel (3-4 ani);
- Al doilea nivel (4-5/6 ani)

Educația preșcolară este organizată în trei tipuri de programe, oferite în aceeași grădiniță sau în grădinițe diferite:

- program normal (patru ore):
  - ✓ oferind activități educaționale și pregătirea adecvată a copiilor pentru școală și pentru viața socială;
  - ✓ un cadru didactic atribuit fiecărei grupe lucrează cu aceiași copii în toate cele patru ore;
- program prelungit (zece ore):
  - ✓ oferind activități educaționale și pregătirea adecvată a copiilor pentru școală și pentru viața socială, precum și mese, supraveghere și timp de odihnă;
  - ✓ două cadre didactice atribuite fiecărei grupe; lucru în două schimburi cu aceiași copii;
- program săptămânal (de luni până vineri):
  - ✓ oferind activități educaționale și pregătirea adecvată a copiilor pentru școală și pentru viața socială, precum și protecția socială a copiilor din zone și/ sau familii dezavantajate social (supraveghere și cazare completă pe durata zilelor de lucru ale săptămânii);
  - ✓ două cadre didactice atribuite fiecărei grupe; lucru în două schimburi cu aceiași copii.

Organizarea instituțiilor preșcolare de educație timpurie, conținutul educațional, standardele de calitate și metodologia de organizare pentru acest tip de învățământ sunt decise prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației Naționale. Învățământul preșcolar românesc include instituții în care predarea se desfășoară în limba română și instituții în care predarea este în limba minorităților naționale.

În general, distribuția teritorială a grădinițelor răspunde nevoilor populației. În mediul urban, fiecare cartier are cel puțin o grădiniță, în vecinătatea locuințelor copiilor. Părinții care doresc să-și înscrie copilul la o grădiniță diferită de cea existentă în cartier, au responsabilitatea de a asigura transportul copilului. În mediul rural, rețeaua de grădinițe este bine dezvoltată, în cele mai multe sate există cel puțin o grădiniță.

Părinții sau tutorii desemnați în mod legal pot înscrie copiii la grădiniță, la alegerea lor, de la vârsta de 3 ani. Pentru copiii care frecventează programul prelungit sau săptămânal, părinții sau tutorii legali trebuie să plătească o taxă care acoperă parțial costurile cazării și

mesei. Copiii trebuie să fie înregistrați la grădinițe înainte de începerea anului școlar. În unele cazuri, înscrierile sunt acceptate în timpul anului școlar. Admiterea copiilor în grădinițe este în limita locurilor disponibile, pe baza criteriilor de:

- ✓ vârstă;
- ✓ apropierea domiciliului de grădiniță;
- ✓ apropierea locului de muncă al părinților de grădiniță;
- ✓ dacă are sau nu frați care frecventează aceeași grădiniță.

Părinții sunt liberi să aleagă grădinița, având în vedere criteriile menționate anterior. Atunci când doresc să-și înscrie copilul, părinții trebuie să prezinte directorului unității documentele care arată istoria de sănătate a copilului, rezultatele analizelor recente, precum și informații speciale care trebuie să fie luate în considerare de către cadrele didactice și de îngrijire. Copiii cu nevoi educaționale speciale pot fi admiși în grădinițe, iar cei cu dificultăți atestate printr-un diagnostic de specialitate pot beneficia de sprijinul unui profesor asistent.

Programul zilnic pentru învățământul preșcolar este stabilit de consiliul de administrație al grădiniței în urma consultării cu profesorii și părinții și pe baza următoarelor criterii:

- tipul de program oferit (normal, prelungit sau săptămânal);
- numărul și tipurile de activități pe săptămână stabilite de Curriculumul Național pentru fiecare grupă și tip de program;

- numărul minim și maxim total de activități pe săptămână, stabilite de Curriculumul Național pentru fiecare grupă și tip de program. Activitățile organizate după-amiaza cu copiii (program prelungit și săptămânal) sunt supravegheate de către profesori și pot include: activități recreative, odihnă, dezvoltarea și exersarea aptitudinilor individuale, de predare, de remediere³.

Învățământul preșcolar asigură dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, conform cu ritmul și nevoile copiilor. Învățământul preșcolar este oferit în mod egal tuturor copiilor, inclusiv celor cu cerințe educaționale speciale sau cele care au nevoie de recuperare/ reabilitare și integrare - fie în instituții de învățământ special sau în instituții de masă. Toate activitățile organizate în învățământul preșcolar trebuie să respecte dreptul copilului de a se juca - sub forma activității, metodei, procedurii și mijlocului de a atinge obiectivele educaționale. În conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale (Legea 1/2011), Curriculumul Național pentru educația timpurie se concentrează pe dezvoltarea fizică, cognitivă, emoțională și socială a copiilor și corectarea timpurie a deficiențelor de dezvoltare⁴.

În prezent, în învățământul preșcolar, nu există o evaluare de tipul celei școlare, deși dezvoltarea mentală și fizică a preșcolarilor este permanent monitorizată. Preșcolarii nu sunt obligați să repete o grupă, ci sunt promovați automat în următoarea grupă de vârstă, în sens crescător. Preșcolarii cu dizabilități mentale sau senzoriale sunt îndrumați de către comisiile psihomedicale către forme speciale de învățământ.

Există programe de educație alternativă, care sunt dezvoltate în cadrul sistemului public și care promovează o filosofie educațională diferită, cum ar fi:

- Programul Step by Step care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani;
- Programul Montessori care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani;
- Programul Waldorf care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani;
- Planul Jena care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani;
- Programul Freinet care se adresează copiilor de la 3 la 5/6 ani.

Curriculumul Național pentru preșcolari stabilește următoarele domenii experiențiale:

3

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Romania:Organisation_of_Early_Childhood_Education_and_Care

4

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Romania:Teaching_and_Learning_in_Early_Childhood_Education_and_Care

➤ **Limbă și comunicare:** dezvoltarea comunicării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a structurilor și competențelor orale; educația fonetică corectă, comunicarea orală lexicală și sintactică; dezvoltarea creativității și expresivității de comunicare orală; dezvoltarea abilității de a înțelege și transmite intenții, gânduri și semnificații prin scris.

➤ **Științe - Matematică și Cunoașterea mediului:** dezvoltarea operațiilor intelectuale pre-matematiche; dezvoltarea capacității de a înțelege și utiliza numere, cifre, unități de măsură, folosirea unui vocabular adecvat; dezvoltarea capacității de a cunoaște și denumi formele geometrice, de a construi și a le utiliza; dezvoltarea capacității de a rezolva probleme simple de aritmetică prin însușirea strategiilor adecvate; stimularea curiozității prin explicarea și înțelegerea mediului; dezvoltarea capacității de a rezolva probleme prin achiziția de strategii adecvate; stimularea curiozității prin explicarea și cunoașterea mediului, precum și stimularea curiozității investigative; dezvoltarea capacității de a observa și de a stabili cauzalitatea; conexiuni spațiale și temporale; utilizarea unui limbaj adecvat în prezentarea fenomenelor naturale; dezvoltarea și exersarea deprinderilor de bază pentru protecția mediului și educarea unei atitudini pozitive de protecție față de mediu.

➤ **Domeniul Om și Societate - Educație pentru societate, Activități practice și casnice/ practic-gospodărești:** cunoașterea și respectarea normelor de comportare în societate; educarea abilităților pentru a intra în relații cu ceilalți; educarea trăsăturilor pozitive de voință și caracter și formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți; dezvoltarea abilității de recunoaștere, acceptare și respect a diversității; cunoașterea unor elemente de istorie, geografie, religie care definesc portretul spiritual al poporului român; cunoașterea și utilizarea unor materiale; dezvoltarea și consolidarea deprinderilor practice; dezvoltarea simțului practic și estetic; formarea deprinderilor practic-gospodărești și utilizarea vocabularului specific.

➤ **Domeniul Estetic și creativ - Educație plastică și Educație muzicală:** formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea unor desene, picturi, modelaje; realizarea unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător (natură, artă și viață socială); stimularea expresivității și a creativității prin desen, pictură, modelaj; formarea capacității de receptare a lumii sonore și a muzicii; formarea capacităților de exprimare prin muzică; cunoașterea marilor valori ale creației muzicale naționale și universale.

➤ **Domeniul psihomotric - Educație fizică:** formarea și dezvoltarea deprinderilor motrice de bază și utilitar-aplicative; stimularea calităților intelectuale, de voință și afective în vederea aplicării independente a deprinderilor însușite; cunoașterea deprinderilor igienico-sanitare pentru menținerea stării de sănătate.

Din punct de vedere psihologic și pedagogic, există elemente adecvate de continuitate și convergență între obiectivele cadru și obiectivele de referință preșcolare și primare la nivelul tuturor domeniilor și ariilor curriculare.

Curriculum la Decizia Școlii:

Dimensiunea europeană existentă prin curriculumul pentru învățământului preșcolar este bazată pe inițiativele instituțiilor de învățământ și a cadrelor didactice. În cadrul activităților organizate în acest scop pot fi incluse studiul limbilor străine prin abordări interculturale, "activitățile alese" (Curriculumul la Decizia Școlii) concentrându-se pe aspectele istorice și geografice, aspecte simple legate de poziția și rolul României în comunitatea europeană, etc. În ultimii ani, inițiativele cadrelor didactice în acest domeniu au fost facilitate și sprijinite specific prin programele de formare continuă⁵.

Pe lângă activitățile stabilite de trunchiul comun, cadrele didactice pot decide asupra altor activități suplimentare/ opționale, în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor și numărul maxim de activități stabilit pentru fiecare grupă de vârstă și tip de program. Un număr mare de grădinițe publice, mai ales în mediul urban, și-au dezvoltat programe de studiu îmbogățite,

⁵ <http://www.erisee.org/downloads/2013/2/r/Organization%20of%20education%20system%202009%20ENG.pdf>

incluzând de exemplu studiul unei limbi moderne, sport, etc. În unele dintre aceste situații, grădinițele angajează cadre didactice specializate pentru disciplinele oferite⁶.

Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței este o politică generală stabilită de Consiliul pentru Curriculum al unității de învățământ. Un Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței este bazat pe un curriculum care satisface nevoile specifice ale preșcolarilor. Grădinițele sunt încurajate să elaboreze un Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței care să respecte preferințele părinților pentru preșcolari și, în același timp, să ia în considerare capacitățile lor unice. Grădinițele planifică și dezvoltă un Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței, propunând obiectivele țintă, obiectivele și rezultatelor învățării, oferind o gamă largă de experiențe de învățare pentru a dezvolta competențele preșcolarilor.

Oferta educațională anuală a grădiniței propune învățarea limbii engleze ca a doua limbă, începând de la vârste mici (activități opționale incluse în Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței), care sunt foarte solicitate de părinți pentru copiii lor. Profesorii pot efectua o mare varietate de activități bazate pe curriculum, cum ar fi sport, dans, limbi străine, arte, etc.

Activitatea opțională de limbă engleză inclusă în Curriculum la Decizia Școlii/ Grădiniței este proiectată pentru toate grupele de preșcolari care studiază limba engleză pentru prima dată. Din acest motiv, activitățile de succes la acest nivel sunt jocurile, poeziile cu rimă, cântecele și activitățile artistico-plastice. Învățarea limbii engleze poate părea un plan prea ambițios pentru copiii preșcolari, dar maleabilitatea mentală, încă nefinalizată, poate fi un avantaj pentru un cadru didactic avizat. Învățarea limbii engleze poate părea grea, dar pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani este momentul potrivit, deoarece copilăria înseamnă o mare distracție și zile fericite.

III.4. SISTEMUL EDUCAȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR DIN TURCIA

Ministerul Educației Naționale (cunoscut, de asemenea, ca MoNE) dirijează activități educaționale de la nivel central în Republica Turcia. Fiecare nivel de educație este format din învățământul preșcolar, primar și secundar inferior, secundar superior și universitar. Învățământul obligatoriu este de 12 ani, care constă în trei etape, 4 + 4 + 4 ani⁷. Vârsta la care copilul poate fi înscris la școală a scăzut la 66-69 luni, învățământul preșcolar a devenit mai important, în special pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 36 și 68 de luni. Perioada de la 0 la 6 ani este foarte importantă pentru copil, acesta dobândind abilitățile de bază și dezvoltându-și abilitățile mentale. Este perioada în care copiii pot învăța repede, însușindu-și ușor informațiile oferite. Instituția de învățământ care oferă educație copiilor cu vârsta de la 36 la 66 de luni se numește grădiniță, iar cea care oferă educație copiilor cu vârsta cuprinsă între 48 și 66 de luni se numește creșă (Regulamentul unităților de învățământ pentru educația timpurie și învățământul primar publicat în Monitorul Oficial la data de 26 iulie 2014 sub nr. 29072). Unul dintre obiectivele principale ale educației timpurii este de a oferi educație preșcolară în învățământul de masă copiilor cu cerințe educaționale speciale. În conformitate cu Articolul 19 din Legea fundamentală a Educației Naționale (Millî Eğitim Temel Kanunu în limba turcă), învățământul preprimar este opțional și are loc în instituțiile de învățământ oficiale. Expresia "copiii care nu au împlinit vârsta pentru învățământul obligatoriu sunt educați în instituțiile de învățământ preprimar" este stipulat în Articolul 13 din Legea învățământului primar⁸. Odată cu

⁶

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Romania:Organisation_of_Early_Childhood_Education_and_Care

⁷ <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Turkey:Overview>

⁸ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Turkey:Early_Childhood_Education_and_Care

Legea 652, cu referire la Regulamentul de organizare și funcționare al Ministerul Educației Naționale, educația primară, educația timpurie și educația de bază, au fost reunite în 14 septembrie 2011. Copiii care au vârsta cuprinsă între 36 și 66 de luni, împlinită până la sfârșitul lunii septembrie a fiecărui an, sunt eligibili pentru înscrierea în învățământul preșcolar. Dacă nu există un număr suficient de copii ale acestor vârste, copii cu vârsta cuprinsă între 36 și 47 de luni pot fi, de asemenea, înscriși în grădinițe și creșe. Înscrierea se face online prin intermediul unui sistem electronic intitulat e-școala (e-school system în engleză). Părinții copiilor care sunt înscriși sunt obligați să prezinte informații referitoare la persoana de contact în caz de urgență. Activitățile preșcolare din instituțiile de învățământ sunt pregătite de către profesorii specializați, la începutul anului școlar. În programul grădiniței, directorii și profesorii organizează activități de 50 de minute, în cele 6 ore de activitate, în concordanță cu interesele copiilor, dorințele și capacitățile lor. Programele lunare sunt planificate corespunzător. Este esențial ca numărul de copii dintr-un grup să nu fie mai mic de 10 și mai mult de 20⁹.

Educația preșcolară sprijină dezvoltarea motorie a copiilor prin următoarele activități:

- activități care implică mușchii mici (activități de desen, jocuri de manipulare);
- activități care implică mușchii mari (jocuri sportive, activități de menținerea echilibrului și coordonare);
- activități care susțin dezvoltarea limbajului (poezii, cântece, jocuri cu text și cânt, povestiri);
- jocuri educative (activități de concentrare a atenției);
- activități muzicale (metodologia Orff, activități de dezvoltare a ritmului);
- activități de dezvoltare cognitivă și activități matematice (culori, numere, forme).

Toate aceste activități antrenează preșcolarii pentru a deveni indivizi cu înalte cunoștințe academice, abilități avansate, încredere în sine și capacitate de auto-exprimare. Competențele dobândite în educația timpurie se referă la:

➤ competențe fizice - preșcolarii își dezvoltă abilitățile motorii fine prin activități obișnuite, cum ar fi: tăierea, lipirea, colorarea sau folosirea instrumentelor de scris; își dezvoltă abilitățile motorii grosiere prin activități cum ar fi rularea, săritura, aruncarea sau cățărarea;

➤ competențe cognitive - preșcolarii dobândesc aptitudini matematice și științifice cu ajutorul activităților cum ar fi îmbinarea de obiecte, observarea și clasificarea lor și abilități de dezvoltare a imaginației prin jocuri de imitare și dramatizare, competențe lingvistice cu ajutorul serbărilor și activităților de povestire sau prezentare a portofoliilor, abilități de scris-citit precoce cu ajutorul activităților precum desenul, coloratul, lectura după imagini și observarea unor cărți.

Preșcolarii sunt expuși la variate experiențe de învățare. Limba turcă, teatrul, știința și matematica sunt desfășurate prin activități cum ar fi jocurile și mișcarea. Programele utilizate în învățământul preșcolar turc sunt:

- ✓ programul știință și programul echilibrat de matematică;
- ✓ educația pentru cetățenia globală și educația pentru valori;
- ✓ educația dramatică și activități de tipul *arată și spune*;
- ✓ excursii de descoperire și jocuri educative;
- ✓ proiecte tematice și prezentarea portofoliilor;
- ✓ educație muzicală prin metoda Orff.

Profesorii ghidează preșcolarii prin procesul de învățare. Dezvoltarea mentală, socială și fizică a unui copil este observată și evaluată de către psiholog, care apreciază și comunicarea copilului cu familia. Pe parcursul anului școlar, psihologii oferă sprijin familiilor cu privire la modul în care ar trebui să fie creat mediul necesar pentru copiii lor la domiciliu. *Directorii și profesorii se întâlnesc la începutul anului școlar. În aceste întâlniri, familiile pot decide în ce fel*

pot contribui la programul preșcolarilor. Profesorul acordă atenție mediului în care trăiește fiecare copil și face vizite la domiciliu cel puțin o dată pe semestru. Vizitele la domiciliu pot fi folosite ca experiențe de învățare pentru familii. Copiii și familiile lor se pot juca împreună sau pot fi planificate activități educațive. Copiii și familiile lor pot fi observate în mediul familial (Programul pentru învățământul preșcolar MONE, 2013). În instituțiile de educație timpurie, Raportul de progres, care este elaborat pe baza progreselor copiilor pe parcursul unui semestru, este încărcat pe platforma electronică e-școală, astfel încât părinții să poată monitoriza acest aspect cu ușurință. Informațiile confidențiale și cele din afara sferei pedagogice nu sunt postate on-line. Evaluarea este unul dintre elementele fundamentale ale procesului de învățământ preprimar. În învățământul preșcolar se completează o fișă de observare cu privire la dezvoltarea, sănătatea și educația fiecărui copil. Profesorul completează Formularul cu informații personale al copiilor și Formularele de progres și evaluare (Regulamentul educației timpurii și învățământului primar, Articolul 30)¹⁰.

III.5. MEDIUL EDUCAȚIONAL AL PREȘCOLARILOR

Sala de grupă a preșcolarilor

Spațiul, în care se află un copil și își îndeplinește toate necesitățile, este un tip de spațiu social amenajat și dotat cu anumite obiecte pe de o parte, dar, de asemenea și prevăzut pe centre cu anumite funcții/ roluri. Un spațiu bine gândit și aranjat pentru un copil ar trebui să fie o sursă de motivare cognitivă, socială și emoțională. Din acest motiv, spațiul pentru preșcolari trebuie să fie un mediu de inspirație, de explorare și descoperire. Se recomandă ca spațiul educațional să fie proiectat astfel încât să producă veselie și divertisment spontan și să le permită copiilor să experimenteze lumea cu toate simțurile. Într-un astfel de mediu copiii au toate condițiile să-și dezvolte încrederea în sine, creativitatea, și să-și consolideze o imagine pozitivă a propriei persoane.

Designul sălii determină cât de confortabil se simt preșcolarii și familiilor lor. Copiii care nu se simt confortabil au tendința de a fi neproductivi. Un profesor pentru care mediul ambient nu este unul de natură să ofere confort nu va da nici randament la grupa de copii. Modul în care este aranjată sala de grupă poate duce la creșterea sau descreșterea comportamentului de tip negativ. Profesorii preșcolarilor trebuie să acorde o mare importanță mediului fizic de jocă și învățare. Într-o sală de grupă bine proiectată, veți observa că atât copiii, cât și adulții lucrează împreună într-un mediu productiv. În acest mediu copiii se angajează în mod constructiv în joacă și învățare și profesorii sunt ocupați să observe, să sprijine și să stimuleze copiii. Aranjați o sală de grupă luând în considerare următoarele aspecte:

- ✓ siguranța;
- ✓ curățenia și igiena;
- ✓ confortul;
- ✓ atractivitatea;
- ✓ mediul cultural al preșcolarilor;
- ✓ lumina și temperatura naturale adecvate;
- ✓ simțul estetic - pavoazarea pereților ar trebui să fie estetică, pline de culoare, atrăgătoare și relevantă pentru munca tematică curentă; decorațiunile ar trebui să fie schimbate și reactualizate frecvent;

¹⁰

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Turkey:Assessment_in_Early_Childhood_Education_and_Care

- ✓ efectul verde (*green effect* în limba engleză) - să existe plante naturale, iar preșcolarilor să le revină responsabilitatea de a le îngriji;
- ✓ calitatea și standardul ridicat a echipamentului - mobilier, jucării, echipamente sportive, unelte;
- ✓ funcționalitatea - mobilier la înălțimea copiilor, acces facil la echipament;
- ✓ vizibilitatea tuturor centrelor - separatoarele centrelor trebuie să fie joase, astfel încât toate centrele să fie vizibile;
- ✓ spații deschise dintre care preșcolarul să aleagă: să se joace, să se odihnească, să aibă acces la centrele tematice, etc.;
- ✓ facilitarea organizării unei diversități de configurații și mărimi de grup: lucrul pe grup mic, lucru pe grup mare, munca individuală, unu-la-unu cu profesorul și timp pentru a lucra cu un partener;
- ✓ un spațiu în care preșcolarul să fie singur - nu-l pierdeți din vedere, oferiți intimitate, dar asigurați-vă că acest loc este ușor de observat de către profesor;
- ✓ centrele de lucru în grup, nu ar trebui să fie alături de zonele liniștite în care preșcolarii *citesc* independent;
- ✓ arta sau alte zone unde copiii se murdăresc sunt cel mai bine situate în apropierea unei chiuvete;
- ✓ materialele vizuale să fie interesante și atractive: centre tematice, aviziere, postere, spațiu pentru galeria de artă, muzeu pentru expunerea lucrărilor activității preșcolarilor, poze, reguli, semne, etc. ;
- ✓ ajutoarele vizuale trebuie să fie afișate în locuri și la înălțimi care sunt accesibile fizic și confortabile vizual copiilor de diferite vârste;
- ✓ cea mai mare parte a afișajului de pe perete ar trebui să fie utilizată pentru propriile produse ale activității copiilor sau tabele/ diagrame/ hărți/ schițe realizate de către profesori; evitați decupajele, autocolantele și arta achiziționate din comerț. *Ce-i învață de fapt acestea pe preșcolari?*
- ✓ încurajați preșcolarii să transforme sala de grupă în spațiu propriu - produsele activității lor sunt binevenite să decoreze sala de grupă;
- ✓ utilizați mult spațiu de depozitare - fiecare copil trebuie să aibă un spațiu personal pentru propriile sale lucruri;
- ✓ o serie de jucării variate, de exemplu cărucioare pentru păpuși, seturi de bucătărie cu accesorii, diverse echipamente pentru magazin, case pentru păpuși, teatru de păpuși, table pentru desen, seturi de tren, seturi de garaj cu mașini model, seturi de scule, cărămizi;
- ✓ suficiente materiale, dar nu prea multe materiale, deoarece profesorii doresc să încurajeze preșcolarii să negocieze și împartă cu ceilalți;
- ✓ spațiul să aibă aspect plăcut și confortabil ca cel de acasă (de exemplu perne, pernute, coșuri și perdele);
- ✓ oferiți confort și copiilor cu nevoi educaționale speciale - creați medii senzoriale în care nevoile lor să fie îndeplinite;
- ✓ să existe acces direct la echipamente multimedia și tehnologii informaționale de comunicare (TIC) pentru profesori.

Tot mobilierul trebuie să fie de joasă înălțime, scaune și mese adaptate la înălțimea copiilor, panourile ar trebui să fie așezate la nivelul de vizualizare al copiilor, iar jucăriile și uneltele să fie la îndemâna copiilor. Toate facilitățile din fiecare sală de grupă, atât pentru cei mici, cât și pentru cei mai mari preșcolari, ar trebui să fie făcute din lemn sau din alte materiale durabile, ecologice. Copiii ar trebui să fie capabili să învețe în timp ce se joacă și se distrează.

Într-o sală de grupă trebuie să fie amenajate anumite centre de învățare. Acestea sunt activități situate în locuri specifice în sala de grupă. Preșcolarii lucrează în grupuri mici, precum

și în mod independent, iar unele activități sunt efectuate cu profesorul, în timp ce alte activități sunt în perechi.

- Centrul Artă
- Centrul Bibliotecă
- Centrul Construcții
- Centrul Joc De Rol
- Centre Știință
- Colțul Liniștit

Centrul păpușilor

Centrul mașinilor

Centrul jocurilor de masă

Centrul bibliotecă

Centrul teatrului

Beneficiile centrelor în sala de grupă a preșcolarilor:

- ✓ atrage preșcolarii în joacă și învățare;
- ✓ oferă oportunități de învățare multiple;
- ✓ sporește învățarea;
- ✓ facilitează interacțiunea socială, atât cu covârșnicii, cât și cu adulții;
- ✓ stimulează dezvoltarea limbajului;
- ✓ dezvoltă competențele literare;
- ✓ dezvoltă abilitățile sociale și responsabilitatea;
- ✓ dezvoltă imaginația și fantezia;
- ✓ dezvoltă atât abilitățile musculaturii fine, cât și grosiere;
- ✓ dezvoltă abilitățile gândirii critice și creative;
- ✓ stimulează cooperarea cu covârșnicii;
- ✓ sprijină învățarea autocontrolului, ajutând copiii să învețe să-și aștepte rândul;
- ✓ formează capacitatea de gestionare a timpului;
- ✓ facilitează experimentarea lucrurilor noi într-un mediu sigur.

BOOK CENTRE

ROLE PLAY CENTRE

SCIENCE CENTRE

MATH & PUZZLE CENTRE

ARTS & CRAFTS CENTRE

MUSIC CENTRE

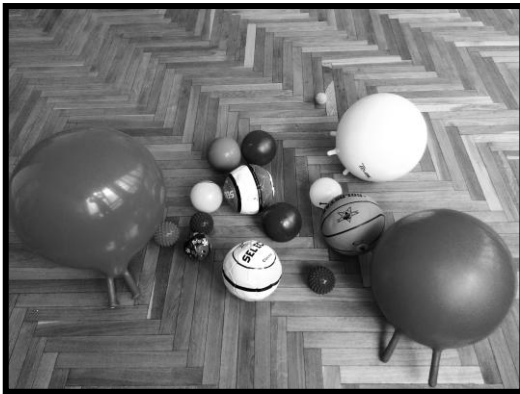

Sala de sport

La momentul vârstei preșcolare copiii cresc foarte repede. Sportul este o condiție esențială de dezvoltare fizică, psihică și socială. Fiecare copil câștigă impresii și perspective, își extinde experiențele, percepțiile și ideile, își antrenează memoria și procesele gândirii. Fiecare activitate de sportivă ar trebui să fie adaptată nevoilor și capacităților copiilor. O sală de gimnastică bine echipată este locul de a extinde mișcarea și activitățile artistice și de a organiza ceremonii sau petreceri ale grădiniței.

Sala de sport ar trebui să fie echipată cu: scări, curse cu obstacole, seturi pentru jocurile de echipă, seturi de jocuri senzoriale, diverse mingi, corzi pentru sărit, bolarzi, eșarfe de animație, ținte, saltele, saci de lovit, etc. Trebuie să ne amintim că fiecare joc și activitate ar trebui să aducă bucurie și să fie o acțiune spontană.

Mingi de diferite mărimi

Scări

Saci, corzi, benzi

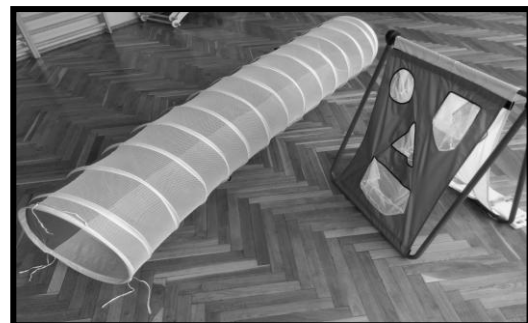
Cercuri

Bolarzi

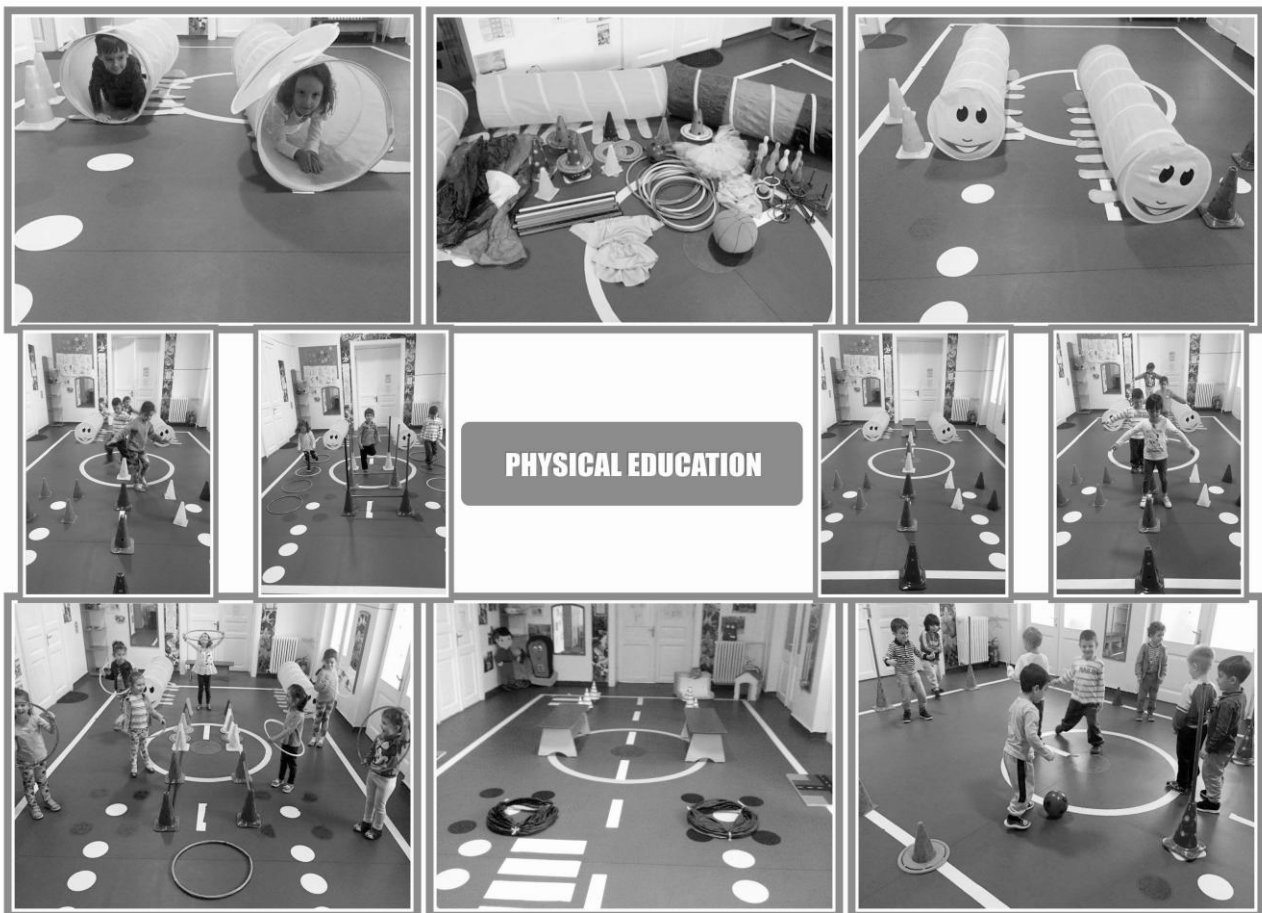
Tunele

Eșarfe pentru animație

Bârne de echilibru

Grădinile ar trebui să îndeplinească:

✓ o funcție recreativă. Ar trebui să fie echipate cu: bănci, cutii cu nisip, tobogane, balansoare pe arcuri, leagăne cu lanț, carusel, traseu de fitness cu o cursă de obstacole, un perete/o stâncă de cățărare și un loc de joacă;

✓ o funcție educativă. Arbori, arbuști și diferite plante (inclusiv ierburi) cultivate în grădină sunt de bază pentru a introduce activități interesante despre sănătate și educație ecologică. Este o modalitate de a folosi toate simțurile (văz, miros, auz și gust) pentru a obține cunoștințe despre aceste subiecte. Noi ar trebui să învățăm copiii despre atitudinile ecologice de la cea mai fragedă vârstă, influențând gradul de conștientizare asupra mediului. La momentul actual este la modă să adopti un stil de viață ecologic.

Leagăne cu lanțuri

Balansoar cu arc

Carusel

Tobogan

Teren de joacă

Cutie cu nisip

SCIENCE
„Spring is lovely!”

III.6. INTERACȚIUNEA ADULT - COPIL

O comunitate preșcolară nu înseamnă numai copii, profesori și părinți. Aceasta se referă, de asemenea, la întreg mediu cu specialiști și angajați fără competențe pedagogice. Creativitatea, angajarea, empatia și deschiderea către nevoia copilului sunt extrem de importante în ceea ce privește procesul educațional. Înțelegerea, răbdarea și încrederea reprezintă o condiție esențială pentru un contact pozitiv între toți participanții comunității. În vecinătatea copilului dialogul interpersonal are loc pe diferite niveluri, de exemplu dialogul copil-părinte, copil-profesor, copil-personal nedidactic (ajutor de educatoare, îngrijitoare, bucătar, personal administrativ, muncitori de întreținere, etc.).

Cooperarea în cadrul instituției de învățământ preșcolar se referă la toți membrii ei – atât adulții, cât și copiii; dimensiunea sa nu este doar una materială, dar mai ales educațională și formativă. Cooperarea între profesori și personalul nedidactic afectează atmosfera și favorizează adoptarea diverselor provocări educaționale variate. Se realizează atât la nivel micro (în grupuri), precum și la nivel macro (în instituție). Suntem conștienți că atât calitatea cât și efectele activității din grădiniță depind personal, de angajarea acestuia în rezolvarea sarcinilor de serviciu, înțelegerea și priceperea lor. Fără nicio îndoială, cooperarea în cadrul grădiniței ar trebui să se bazeze pe parteneriat, de exemplu, participarea la acțiuni comune, urmărind un scop comun.

În procesul de dezvoltare cognitivă, procesele de comunicare dintre copil și adult sunt cruciale. Comunicând cu diferiți parteneri într-o serie de situații, copilul își formează cunoștințe despre lumea înconjurătoare și despre sine. În timp ce comunicăm trebuie să avem în vedere faptul că, în relațiile reciproce amândoi, copil și adult, împart aceeași demnitate și drepturi umane egale. Acest respect reciproc pentru drepturi este baza parteneriatului.

Atingerea pozitivă sau contactul fizic pozitiv este o parte importantă a dezvoltării sănătoase a creierului la preșcolari. Atingerea reduce stresul, ajută la dezvoltarea emoțională sănătoasă, și demonstrează o dragoste pentru preșcolarii care sunt în grija noastră. Atingerea adecvată este definită ca non-intruzivă și necauzatoare de sentimente de disconfort sau confuzie pentru preșcolari. De asemenea, un astfel de contact nu ar trebui să provoace sentimente de disconfort sau confuzie pentru persoanele care îi îngrijesc. Fiecărui preșcolar ar trebui să i se permită să determine pe care dintre atingeri le găsește acceptabile.

Interacțiunile dintre preșcolari și adulți oferă oportunități pentru aceștia de a construi încrederea, de a dezvolta o înțelegere de sine și pentru alții, și de a încuraja respectarea sentimentelor și drepturilor celorlalți. Toate interacțiunile dintre preșcolari și adulți vor fi de respect și de susținere a fiecărui preșcolar, ținând cont de gen, cultură, limbă, etnie și componența familiei. Relația profesor-preșcolar joacă un rol semnificativ în influențarea tinerilor copii privind dezvoltarea socială și emoțională. Preșcolarii care au avut o relație sigură cu părinții lor și cu educatoarele au demonstrat bune interacțiuni cu covârșnicii și relații pozitive cu profesorii și colegii din școala primară. Mai mult decât atât, preșcolarii care au avut relații sigure cu profesorii lor au demonstrat nivel mai scăzut de comportamente provocatoare și nivel mai ridicat al competenței în școală.

Strategiile care promovează interacțiunea pozitivă adult-copil recomandate atât pentru părinți, cât și personalul grădiniței:

- **Alătură-te jocurilor preșcolarilor și joacă-te la nivelul lor.** Preia rolurile atribuite de copii, fii un partener de joacă, urmează scenariul jocului pe care copiii l-au creat.
- **Stabilește standarde sau reguli ridicate și rezonabile.** Să fie scurte, specifice și pozitive. Întotdeauna să fii ferm și calm când le aplici.
- **Implică-te ca partener în conversații.** Permite continuarea conversației, fără presiuni asupra copilului pentru oferirea unui răspuns.
- **Ascultă, dar ascultă cu adevărat.** Coboară fizic până ajungi la nivelul copilului. Stabilește contactul vizual. Fii foarte interesat de ceea ce-ți spune. Amintește-ți ce-ți spun copiii și adresează întrebări.

➤ **Valorifică ideile și opiniile copiilor.** Întreabă *Ce părere ai despre asta?*. Sunt multe oportunități pentru copii să-și exprime gândurile atunci când se citesc povești. Preșcolarii pot fi întrebați și despre opiniile lor privind evenimentele de zi cu zi.

➤ **Încurajează rezolvarea de probleme din partea copilului.** Ajută preșcolarii să-și dezvolte propriile abilități de rezolvare a problemelor prin încercare și eroare.

➤ **Explică de ce.** Găsiți soluții împreună, negociați și alegeți-o pe cea mai rezonabilă.

➤ **Oferă alegeri reale.** Preșcolarii ar trebui să poată alege centrele și activitățile la care doresc să participe. Oferă alternative privind povestea care va fi citită. Lasă-i pe copii să aleagă dacă doresc mere sau banane pentru gustare. Opțiunile trebuie să se limiteze doar la alegeri acceptabile.

➤ **Încurajează independența.** Furnizează materiale și consumabile care să încurajeze copiii să fie independenți și să încerce să aibă grijă de propriile dorințe și nevoi. Rezistă tentației de a îndeplini tu aceste sarcini mici, dar importante pentru copii. Preșcolarul se poate îmbrăca sau dezbrăcat singur, este capabil să descheie o cămașă cu nasturi, să desfacă fermoarul de la o haină (după ce adultul a început acțiunea), să expună propriile lucrări artistice, să adune jucării, să ude plantele, etc.

➤ **Utilizează redirecționarea.** Redirecționarea și diversiunea sunt deosebit de eficiente cu cei mici. Redirecționarea este o formă de disciplină care are scopul de a ghida comportamentul unui copil de la unul nepotrivit la unul potrivit, de la cel nedorit la cel dorit. Strategiile de redirecționare reduc utilizarea tehnicilor de pedepsire și promovează învățarea prin explorare, potrivit Family Development Resources Inc. Această formă de disciplină îi ajută pe copii să rămână în condiții de siguranță și să-și dezvolte răbdarea și auto-controlul atunci când se confruntă cu emoțiile și dorințele lor. Family Development Resources Inc a publicat în 1983 *Programul pentru educarea părinților care promovează practici parentale non-violente*.

➤ **Utilizează încurajarea în loc de laudă.** Decât niște declarații care evaluează sau judecă, formulează comentarii obiective și specifice care încurajează preșcolarii pentru a-și extinde competențele și să se gândească la ceea ce fac.

Topul celor 10 lucruri pe care ar trebui să le facă profesorii, părinții și întreg personalul grădiniței în scopul de a dezvolta relații pozitive sănătoase cu preșcolarii. Toți aceștia ar trebui întotdeauna să-ți amintească:

1. să aibă comportamente pozitive;
2. să zâmbească sincer;
3. să folosească cuvinte afectuoase și contact fizic adecvat;
4. să arate căldură și respect;
5. să îi trateze în mod corect și cu blândețe;
6. să fie ascultători, respectuoși și fini observatori;
7. să afle interesele și intențiile lor;
8. să fie pregătiți să negocieze modalități și soluții;
9. să fie sensibili la nivelul lor de înțelegere;
10. să îi ajute să-și atingă potențialul maxim.

Comportându-se într-un anumit fel, adultul influențează dezvoltarea copilului. Preșcolarii devin:

➤ independenți și capabili să ia decizii în diferite domenii de activitate, începând cu activitățile de zi cu zi până la gândire și operare-învățare;

➤ interesați de lume, gata să întreprindă diferite sarcini și mulțumiți în timp ce acestea sunt finalizate;

➤ cooperanți - gata să întreprindă și să realizeze sarcini în grupuri/ echipe/ perechi, să respecte regulile și normele de cooperare; să fie prietenoși și dispuși să ajute, atenți față de colegii de grup mai mici, persoanele cu cerințe educaționale speciale, cei slabi și oamenii în vârstă; toleranți; capabili să demonstreze diferența dintre bine și rău în anumite situații adecvate vârstei;

- activi - gata pentru a formula întrebări, ipoteze, a prevedea și a experimenta; dornici să învețe, să exploreze și să testeze; devenind o sursă de inspirație a propriilor descoperiri; extinzându-și scopul și interesele științifice;
- harnici - implicați în munca începută cu plăcere în concordanță cu alegerile, abilitățile și interesele lor; dornici de a face un efort intelectual;
- practici - gata să își utilizeze cunoștințele și abilitățile în situații cotidiene; utilizarea TIC;
- creativi - în măsură să se comporte creativ; capabili să își exprime ideile, credințele și valorile în diferite forme;
- rezistenți la eșec - au încredere în sine și gata să lucreze pentru propria dezvoltare;
- conștienți de nevoile și abilitățile lor; conștienți de amenințări; capabili să facă uz de regulile de bază ale unui stil de viață sănătos;
- responsabili - harnici și demni de încredere, capabili să completeze sarcinile pe care le au primit; responsabili pentru alegerile lor și procesul de învățare;
- culturali - capabili să formeze contacte emoționale pozitive, sensibili la artă; exprimarea opiniilor într-un mod asertiv și respectuos; utilizarea *cuvintelor magice* în timp ce socializează;
- comunicativi - capabili să-și descrie experiențele; să-și exprime nevoile și așteptările, să dezvolte relații potrivite cu alții și să aibă un contact adecvat cu ceilalți, controlându-și emoțiile.

IV. CONȚINUTUL CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Pentru implementarea metodologiei didactice CLIL vom folosi modelul conceptual propus de autorii cadrului european pentru profesorii ce utilizează CLIL (*CLIL European Framework for CLIL Teacher Education, 2011*), care are cinci componente:

1. Proiectarea curriculumului pentru activitățile CLIL la grupă

- a. Aspecte teoretice de proiectare ale curriculumului;
- b. Procesul de interpretare CLIL - Obiective/ ținte ale conținutului învățării - programă - legăturile cross-curriculare - rezultatele planificate ale învățării (conținut, limbă, aptitudini de învățare și cunoaștere) - aspecte interculturale ale procesului de proiectare – designul de predare și unități/ module de învățare;
- c. Programarea activităților bazate pe metodologia CLIL - Integrarea metodei CLIL în programa școlară - alocarea de timp - interacțiunea și cooperarea profesorilor.

2. Ancorarea CLIL în sala de grupă

- a. Principii generale de practică educațională aplicate CLIL-ului;
- b. Caracteristicile de bază în CLIL - focalizare multiplă - medii de învățare sigure și bogate - autenticitate - învățare activă - elemente de sprijin - cooperare;
- c. Principiile de a opera în CLIL - cunoaștere - comunitate - conținut - comunicare;
- d. Interdisciplinaritate și multimodalitate - abordări psihologice constructiviste și cognitive; lecții de la cercetători - integrarea temelor - modalități combinate;
- e. Acțiunea și autonomia celui care învață - acesta decide și își gestionează singur propria învățare, planifică obiective, analizează comparativ și își realizează auto-evaluarea - motivația intrinsecă.

3. Îmbinarea aspectelor psihologice și pedagogice în grupa CLIL

- a. Dimensiunile afective ale învățării;
- b. Impactul învățării on-line (*e-learning*);
- c. Pragurile limbii utilizate;
- d. Extinderea repertoriului privind stilurile de învățare personale;
- e. Conștientizarea atitudinilor;
- f. Dinamica de grup.

4. Accesarea și adaptarea resurselor și mediului de învățare CLIL

- a. Criterii pentru evaluarea materialelor de învățare ;
- b. Cadru European Comun de Referință pentru Limbi Străine ;
- c. Materiale și medii de învățare care susțin cooperarea în pereche, autenticitatea și autonomia ;
- d. Colaborarea profesori prin diverse rețele de socializare.

5. Transformarea profesorului într-un practician CLIL cu experiență

- a. Analize, planificare și luare de decizii bazate pe dovezi;
- b. Cercetare, proiectare și testare;
- c. Analiza datelor și raportare;
- d. Aplicarea învățării bazată pe dovezi.

Curriculumul pentru educația timpurie ar trebui să includă obiective specifice, măsurabile pentru dezvoltarea lingvistică, iar învățarea explicită a vocabularului ar trebui să fie parte a activităților zilnice¹¹.

Indicatorii-cheie de dezvoltare cu obiectivele specifice pentru limba engleză definesc scopuri importante pentru **dezvoltarea și învățarea** preșcolarilor.

1. ÎNȚELEGEREA: Preșcolarii înțeleg limba engleză.

Obiective:

- a. Urmează indicații

2. VORBIREA: Preșcolarii se exprimă folosind limba engleză.

Obiective:

- a. Vorbește clar
- b. Utilizează gramatica simplă convențională
- c. Utilizează limbajul pentru a exprima gândurile și nevoile
- d. Utilizează abilitățile adecvate de dialog și alte comunicări
- e. Utilizează reguli sociale de limbaj
- f. Se angajează în conversații simple

3. VOCABULARUL: Preșcolarii înțeleg și folosesc cuvinte și fraze.

Obiective:

- a. Utilizează vocabularul

4. CONȘTIENȚIZAREA FONETICĂ: Preșcolarii identifică sunete distincte în limba vorbită.

Obiective:

- a. Remarcă și discriminează rime.

5. CUNOAȘTEREA ALFABETULUI: Preșcolarii identifică literele și sunetele.

Obiective:

- a. Identifică și numește literele
- b. Utilizează cunoștințe despre litere și sunete

6. CITITUL: Preșcolarii citesc de plăcere și pentru informare

Obiective:

- a. Citește cuvinte monosilabice sau bisilabice simple.

7. IDEI GENERALE DESPRE MATERIALELE TIPĂRITE: Preșcolarii demonstrează cunoștințe despre materialele tipărite existente în mediul înconjurător.

Obiective:

- a. Utilizează și apreciază cărțile în limba engleză

8. SCRISUL: Preșcolarii pot să scrie pentru scopuri diferite.

Obiective:

- a. Scrie cuvinte monosilabice sau bisilabice simple.

¹¹ Tabors, 2008

Copiii care învață limba engleză trebuie să învețe un sistem foarte diferit de sunete și trebuie să distingă fonemele limbii engleze, care s-ar putea să nu facă parte din limba lor maternă. Prin urmare, un copil poate avea dificultăți în a asculta și/ sau a reproduce sunetele limbii engleze.

Pentru o implementare de succes a unui curriculum luați în considerare următoarele aspecte:

- ✓ Fidelitatea implementării
- ✓ Sprijin profesionist în dezvoltarea Curriculumului CLIL
- ✓ Evaluarea continuă a învățării preșcolarilor.

V. EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ BILINGVĂ

V.1. DE CE LIMBA ENGLEZĂ? 10 MOTIVE SĂ ÎNVEȚI LIMBA ENGLEZĂ

Limba este cel mai puternic instrument în dezvoltarea oricărei ființe umane. Este în mod incontestabil cel mai important bun de preț pe care îl avem. O bună înțelegere a limbajului este sinonim cu abilitatea de a gândi cu voce tare. Cu alte cuvinte, limba și gândirea sunt inseparabile (Vygotsky 1986).

Limba engleză este importată peste tot în lume și în majoritatea țărilor limba engleză este studiată ca a doua limbă, fiind inclusă în programa școlară. Copiii încep învățarea limbii engleze de la o vârstă fragedă. Iată 10 motive pentru a învăța limba engleză:

1. Limba engleză este a doua limbă vorbită în lume. Persoanele care vorbesc diferite limbi străine folosesc de obicei engleza pentru a comunica. Limba engleză este vorbită în mai multe țări decât orice altă limbă străină.
2. Limba engleză vă oferă un acces mai larg la cunoaștere.
3. Limba engleză vă oferă acces la unele dintre cele mai bune universități din lume.
4. Cunoașterea limbii engleze vă face bilingv, dându-vă șanse mai mari de angajare în orice țară din lume.
5. Limba engleză deschide perspective privind locurile de muncă. Vorbitorilor de limbă engleză li se deschid imediat oportunități, indiferent de etnie, culoare sau de mediul de proveniență.
6. Limba engleză este limba globală din mediul afacerilor (utilizată în întâlniri de afaceri, servicii pentru clienți și vânzări, marketing și comunicații, conferințe și evenimente internaționale).
7. Limba engleză vă sporește standardul de viață.
8. Limba engleză este limba științei. Pentru a excela în domeniul științei trebuie să știți limba engleză. Limba engleză este limba IT-ului, aviației, diplomației, turismului.
9. Engleza vă oferă acces la o mare varietate de divertisment. Veți fi capabil să aveți o înțelegere culturală mai mare. Limba engleză este, de asemenea, limba vorbită în industria filmului.
10. Mai mult de jumătate dintre website-urile din lume sunt scrise în limba engleză.

Copiii sub șase ani sunt încă în stadiile de achiziție a primei limbi. Cu toate acestea, copiii până la trei ani, au achiziționat mult din dezvoltarea limbii vorbite. Mulți copii la această vârstă sunt deja fluenți în limba vorbită acasă, ceea ce le asigură o bază fonetică pentru învățarea limbii engleze ca a doua limbă. Până la acest moment copiii au cunoștințe despre limbă și cum funcționează. Ei exersează comunicarea cu ceilalți și vor transfera aceste abilități în învățarea celei de-a doua limbi.

Dezvoltarea limbajului în perioada preșcolară este caracterizată de dezvoltarea pronunției și vorbirii. Dezvoltarea limbajului include următoarele: evoluția fonetică, lexicală, gramaticală și semantică. Este deja cunoscut faptul că preșcolarii sunt excelenți parteneri de conversație - nu numai că adresează o mulțime de întrebări, dar le place să și povestească. Această caracteristică ajută foarte mult părinții și educatorii în dezvoltarea activităților legate de vocabular și a abilităților de comunicare cu preșcolarii. Vocabularul acumulat și abilităților de comunicare ale copiilor depind în cea mai mare parte de mediu și de stimularea copilului în conversațiile cu adultul. Limbajul este un prim pas esențial în formarea comportamentului cognitiv și afectiv al copilului. De asemenea, este principalul instrument în adaptarea și integrarea social-emoțională a copiilor preșcolari.

Copiii pot simți limba engleză ca o completare la prima lor limbă și, în plus, vor descoperi beneficiile sale atunci când se uită la emisiunile TV sau filmele animate preferate. Modul de predare este condus de către cadrele didactice în așa fel încât să stimuleze procesul de învățare a limbii engleze prin acele mijloace educaționale de care preșcolarii se bucură. Profesorii îi învață pe preșcolari saluturi, cuvinte-cheie și denumirea obiectelor familiare în limba engleză.

Există o serie de factori cheie care afectează rata de achiziție a limbii engleze ca o a doua limbă:

- ✓ vârsta copiilor atunci când sunt expuși prima dată învățării limbii engleze;
- ✓ durata de timp la care sunt expuși când învață limba engleză;
- ✓ gradul de expunere la limba engleză;
- ✓ modul în care copiii sunt expuși la învățarea limbii engleze;
- ✓ asemănările și deosebirile dintre limba engleză și limba de origine;
- ✓ caracteristicile individuale ale copilului (incluzând personalitatea, încrederea în sine și stilurile de învățare) care ar putea influența dorința și disponibilitatea de a interacționa cu ceilalți și de a încerca să folosească noua limbă;
- ✓ caracteristicile individuale ale familiei - punctele forte, nevoile și sprijinul acordat.

V.2. METODA CLIL ÎN PREDAREA BILINGVĂ

CLIL reprezintă cel mai bun cadru în ceea ce privește o abordare bazată pe conținut bilingv. CLIL poate fi metodologia cea mai potrivită pentru predarea și învățarea limbilor străine într-o Europă multilingvă.

CLIL reprezintă o formă de predare bilingvă, cu propriile caracteristici metodologice și organizaționale speciale. CLIL și educația bilingvă sunt tot mai populare de-a lungul Europei. Acronimul CLIL (în traducere - învățarea integrată a conținutului și limbii) a început să devină termenul cel mai des utilizat pentru acest gen de învățare în jurul anilor 1990. CLIL reprezintă o platformă pentru o abordare metodologică inovativă a unui scop mult mai larg decât predarea limbii. În consecință, cei care susțin abordarea CLIL evidențiază modul în care aceasta caută să dezvolte competențe atât în domeniul non-lingvistic, cât și în cel lingvistic, în care acesta este predat, acordând aceeași importanță fiecărui domeniu. Mai mult decât atât, pentru atingerea acestui dublu obiectiv, se face apel la dezvoltarea unei abordări speciale de predare în care disciplina non-lingvistică nu este predată într-o limbă străină, dar cu sprijinul și prin intermediul unei limbi străine. Acest lucru presupune o abordare mai integrată, atât a predării, cât și a învățării, solicitând ca profesorii să acorde o atenție specială nu doar modalității în care limbile ar trebui să fie predate, ci și procesului educațional în general¹².

¹² http://www.indire.it/lucabas/lkmw_file/eurydice/CLIL_EN.pdf

Învățarea integrată a conținutului și limbii (CLIL) joacă un rol tot mai important în educația lingvistică, atât ca o caracteristică a predării și învățării limbilor străine, precum și ca un element de educație bilingvă și plurilingvă¹³.

Beneficiile CLIL:

- ✓ învățarea și predarea limbilor străine devin mai interesante și mai provocatoare;
- ✓ îmbunătățirea competențelor lingvistice și cunoașterea acestei limbi;
- ✓ limba este un mijloc, nu un scop;
- ✓ oferă șansa celor care învață o limbă străină să-și dezvolte atât cunoștințele, cât și înțelegerea interculturală;
- ✓ încurajează achiziția, mai mult decât învățarea conștientă;
- ✓ dezvoltă competențele de comunicare interculturală;
- ✓ susține și promovează dimensiunea mai generală și mai cuprinzătoare a procesului de învățare;
- ✓ promovează dezvoltarea diverselor strategii de învățare, aplicarea de metode și tehnici de predare inovatoare;
- ✓ crește motivația cursantului;
- ✓ îmbunătățește cunoașterea;
- ✓ combină activitățile lingvistice cu conținutul învățării, utilizând astfel timpul didactic într-un mod mai eficient;
- ✓ pregătește copiii pentru lumea reală, în care învățarea limbilor străine este foarte importantă;
- ✓ limba este prezentată în contexte reale în care achiziția lingvistică poate avea loc chiar și într-un mediu monolingv sau în care nu există imersiune lingvistică.

Principiile din spatele învățării integrate a conținutului și limbii includ afirmații globale, cum ar fi **toți profesorii sunt profesori de limbă¹⁴**. CLIL implică un efort constant din partea profesorului de a stăpâni atât conținutul, cât și de limba. Majoritatea cadrelor didactice care lucrează în programe bilingve trebuie să fie bine echipate pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod corespunzător. **Nivelul de pregătire lingvistică al profesorilor preșcolari ar trebui să fie între B1 și C2.**

Este foarte important ca toți factorii interesați – părinții preșcolarilor, directori și autorități școlare din domeniul educației – să fie informați cu privire la ceea ce poate și ce nu poate fi atins prin abordarea CLIL.

Există numeroase modele de implementare, care sunt incluse sub “umbrela” CLIL. CLIL promovează o abordare naturală și holistică. Utilizarea CLIL în grădiniță poate avea succes pentru că la nivel preșcolar metodologia este holistică și preșcolarii învață prin experiențe și sarcini de învățare reale. Conform lui Mehisto și colaboratorii (2008, pag. 13-18), modelele tipice de implementare a educației bilingve la nivelul preșcolar sunt **dușurile/ aversele lingvistice (language showers)** și **imersiunea timpurie totală**.

Dușurile de limbă reprezintă lecții/ activități de zi cu zi. Dușurile de limbă străină au durată de aproximativ de **30 până la 60 de minute zilnic**, folosind jocuri, poezii, cântece, imagini, povești animate pentru copii, manipularea obiectelor/ jucăriilor, mișcare. *Dușurile de limbă* în învățământul preșcolar sunt destinate stimulării utilizării în mod natural a limbii străine și abordării pozitive în ceea ce privește învățarea acesteia. Preșcolarii prezintă o atitudine pozitivă în învățarea limbilor străine. Imersiunea timpurie totală poate debuta în grădiniță sau în primul an de școală primară.

¹³ <http://www.ecml.at/Thematicareas/ContentandLanguageIntegratedLearning/tabid/1625/language/en-GB/Default.aspx>

¹⁴ The Bullock Report - A Language for Life, 1975

Pentru Proiectul Erasmus + *Bilingual education: a step ahead/ Educația bilingvă: un pas înainte*, modelul CLIL utilizat este *dușul lingvistic*.

Marsh (2000, pag.6) afirmă că metodologia CLIL *oferă celor mici oportunități de a utiliza încă o limbă în mod natural, astfel încât ei să uite curând de limbă și să se concentreze doar pe subiectul învățării*.

Următoarele strategii sprijină furnizarea cu succes a lecției/ activității CLIL¹⁵:

➤ *Concentrare multiplă - profesorul păstrează un echilibru, sprijinind învățarea limbii în cadrul conținutului activităților și în același timp sprijină învățarea conținutului în activitățile lingvistice;*

➤ *Mediu sigur și stimulativ - asigurați-vă că preșcolarii se simt bine într-o grupă bilingvă;*

➤ *Autenticitate - realizează activități CLIL relevante și provocatoare pentru preșcolari, racordate la viața lor, folosind materiale curente din mass-media și alte surse;*

➤ *Învățarea activă - preșcolarii să fie centrul procesului de predare și învățare;*

➤ *Elemente de susținere/ sprijin – sunt construite pe cunoștințele, aptitudinile, atitudinile și experiențele deja existente ale preșcolarilor; elementele de sprijin reprezintă o tehnică de învățare ocrotitoare care ajută preșcolarii să se simtă securizați emoțional, îi motivează și le oferă elemente de bază, cum ar fi cunoștințele necesare de limbă sau mediu pentru a realiza o muncă complexă¹⁶; strategiile de susținere/ sprijin includ brainstormingul, divizarea conținutului de învățare în bucăți, scurtarea propozițiilor, demonstrarea exemplelor de rezultate dorite, utilizarea obiectelor naturale și imaginilor, oferirea indiciilor și chestionarea sumativă¹⁷;*

➤ *Cooperare - munca în echipă este esențială pentru succesul în programele CLIL. Profesorii CLIL și non-CLIL au nevoie să coopereze planificând activități, proiecte și tematici; toată activitatea didactică trebuie să fie implicată în această practică. De asemenea, familiile trebuie să fie conștiente de importanța CLIL și să-și sprijine copiii, astfel încât aceștia să obțină maximum posibil din această metodă. Dacă este posibil, autoritățile locale, comunitatea locală, autoritățile și angajatorii ar trebui să fie implicați și să participe la aceste activități, cursuri și evenimente¹⁸.*

În CLIL aspectele unei bune pedagogii sunt aplicate într-o bună manieră. Datorită provocărilor de a învăța printr-o limbă adițională, multe aspecte ale bunei pedagogii necesită elemente de sprijin îmbogățite și detaliate. O gamă largă de cunoștințe și competențe referitoare la metodologie și evaluare sunt integrate în scopul de a crea experiențe de învățare semnificative în scopul susținerii preșcolarilor.

În ceea ce privește fundamentele CLIL, profesorii ar trebui să poată¹⁹:

a. să descrie caracteristicile de bază ale abordării CLIL (definiție, modele, rezultate planificate, metodologie, principii de conducere);

b. să descrie concepții greșite comune vis-à-vis de CLIL;

c. să contextualizeze CLIL respectând programa preșcolară, curriculumul regional și/ sau național;

d. să aibă inițiativă și să discute cu părțile interne și externe interesate de învățământul preșcolar;

e. să descrie strategii pentru integrarea CLIL în etosul grădiniței.

¹⁵ Mehisto et al., 2008, p.29

¹⁶ Mehisto et al., 2008, p.139

¹⁷ Mehisto et al. 2008, p. 140

¹⁸ Patricia Fernandez Lopez, 2014, p. 10

¹⁹ European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.18 (text adaptat)

În ceea ce privește avantajele conținutului CLIL, profesorii care predau folosind această metodă ar trebui să poată²⁰:

- a. să identifice conținutul adecvat: ce trebuie predat și dificultățile conținutului învățării;
- b. să vizualizeze conținutul prin diferite perspective culturale;
- c. să implementeze strategii pentru a sprijini învățarea limbii în conținutul activităților;
- d. să creeze oportunități pentru consolidarea conținutului învățării în activitățile de învățare;
- e. să aplice strategii ce întrețin obiceiul preșcolarilor de a corela învățarea nouă cu experiența lor personală (de exemplu limba, conținutul activităților, experiența personală, experiența din afara grădiniței);
- f. să promoveze conștientizarea limbii de către cel care învață și a procesului de învățare a limbii;
- g. să descrie cum prima limbă poate sprijini învățarea limbii adiționale;
- h. să modeleze strategiile pentru realizarea tranziției de la o predare și o învățare monolingvă la una bilingvă/ plurilingvă;
- i. să descrie modul în care vârsta influențează învățarea și utilizarea limbii;
- j. să coreleze aspecte de conștientizare a limbii cu conținutul învățării și cunoașterii;
- k. să ofere elemente de ajutor învățării limbii în timpul desfășurării activităților de predare a conținutului învățării;
- l. să propună strategii de instruire care să țină cont de vârsta celor care învață;
- m. să se bazeze pe cunoștințe și teorii din domenii de învățare a limbii, cum ar fi achiziția celei de-a doua limbi.

În ceea ce privește metodologia și evaluarea CLIL, profesorii CLIL ar trebui să fie capabili²¹:

- a. să ofere, primească și ofere în mod constructiv evaluarea/ feedback-ul colegilor profesori;
- b. să identifice și să analizeze stiluri de învățare preferate, să le extindă și să le folosească eficient pe acestea și altele;
- c. să coopereze și să reflecteze cu alți profesori pentru a îmbunătăți învățarea;
- d. să nutrească cooperarea cu colegii și să aibă un repertoriu de strategii și abilități de cooperare;
- e. să susțină dezvoltarea continuă a limbii printr-un ansamblu de strategii didactice (de exemplu zona de dezvoltare proximală, conștientizarea erorilor și corectarea acestora, transferul primei limbi și a interferenței, strategii anti-uniformizare și modelare);
- f. să proiecteze module și activități CLIL în contextul curriculumului dat;
- g. să mențină o triplă focalizare care sprijină dezvoltarea conținutului, limbii și abilităților de învățare;
- h. să creeze structuri de susținere/ sprijin pentru a încuraja contactul și comunicarea cu alți vorbitori ai limbii;
- i. să exprime clar și fluent nevoile și obiectivele de evaluare specifice CLIL, precum și să dezvolte și să pună în aplicare instrumente de evaluare aferente.

În ceea ce privește cercetarea și evaluarea CLIL, profesorii CLIL ar trebui să fie capabili²²:

- a. să desfășoare activități de cercetare, de acțiune în colaborare cu colegii și alte părți interesate;

²⁰ European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.19 (text adaptat)

²¹ European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.21-23 (text adaptat)

²² European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.24 (text adaptat)

- b. să enunțe clar rezultatele cercetărilor cheie relevante pentru CLIL și învățare în general (de exemplu, cercetare privind achiziția a celei de-a doua limbi, psihologia cunoștințelor și a didacticii bazate pe evidențe - *evidence-based teaching* în limba engleză);
- c. să analizeze critic articole de cercetare pe tematica CLIL.

În ceea ce privește resursele și mediile de învățare CLIL, profesorii CLIL ar trebui să fie capabili²³:

- a. să mențină atenția pe cele trei ținte: conținut, limbă și competențe de învățare;
- b. să proiecteze și să folosească materiale de învățare cognitive și lingvistice adecvate;
- c. să creeze criterii pentru dezvoltarea resurselor CLIL (inclusiv multimedia) care încorporează caracteristicile de bază ale CLIL;
- d. să descrie criterii și strategii pentru utilizarea mediilor de învățare din afara grupei și grădiniței;
- e. să evalueze resursele și mediile de învățare și să identifice potențialele dificultăți și soluții pentru depășirea acestora.

În ceea ce privește managementul grupei de preșcolari CLIL, profesorii CLIL ar trebui să fie capabili²⁴:

- a. să utilizeze diverse organizări/ amenajări ale spațiului educațional pentru a promova comunicarea și învățarea prin cooperare între preșcolari;
- b. să folosească un limbaj adecvat pentru interacțiunea cu grupul de preșcolari, în scopul de a gestiona acțiunile grupei.

În conformitate cu cei 4C ai curriculumului definit de Coyle (1999), o activitate CLIL de succes ar trebui să combine următoarele elemente:

- **Conținut** - Progres în cunoștințe, aptitudini și înțelegere referitoare la elemente specifice ale unui curriculum definit.
- **Comunicare** - Utilizează limba pentru a învăța în timp ce înveți să utilizezi limba.
- **Cunoaștere** - Dezvoltarea abilităților de gândire care corelează formarea conceptelor (abstracte și concrete), înțelegerea și limbajul.
- **Cultura** - Expunerea la perspective alternative și înțelegeri comune, care aprofundează gradul de conștientizare a celorlalți și a sinelui.

Într-o activitate CLIL, toate cele patru competențe lingvistice ar trebui să fie combinate. Competențele sunt considerate astfel:

- **Ascultarea** - este o activitate normală de percepere, esențială pentru învățarea limbii.
- **Cititul** - sunt utilizate materiale semnificativ; este principala sursă de stimulare.
- **Vorbirea** - se concentrează pe fluență; acuratețea/ precizia este văzută ca fiind secundară.
- **Scrierea** - reprezintă o serie de activități lexicale prin care gramatica este reprocessată.

Pentru nivelul preșcolar creați o mare varietate de oportunități pentru de a dezvolta două dintre competențele lingvistice, **ascultarea și vorbirea**.

²³ European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.25 (text adaptat)

²⁴ European Framework for CLIL Teacher Education, 2011, p.26 (adapted text)

PLANIFICARE TEMATICĂ ORIENTATIVĂ

OBIECTIVE	TEME	CONȚINUTURI
Preșcolarii să utilizeze în exprimare saluturi de bază și expresii de adio	SALUTURI ȘI EXPRESII DE ADIO	Hello! /Hi! Good morning/ afternoon/ evening! Good night! Good bye! Have a nice day! See you soon!
		<u>Good Morning, Dear Teacher!</u> Good morning, dear teacher Good morning, how are you? We all are very happy To say 'hello' to you!
Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii de politețe	CUVINTE DE POLITEȚE Verbul Modul imperativ	Stand up! – Sit down! Please! Sorry! Thank you! Come here! Return to your seat! Be quiet! Silence!
		<u>Let's Try to Be Polite!</u> Let's try to be polite In everything we do. Remember always To say "please" And don't forget 'Thank you!'
Preșcolarii să fie capabili să-și spună numele	CEVA DESPRE TINE Pronumele personal Verbul to be	What's your name? My name is ..... Nice to meet you! How are you? I'm fine, thank you!
		<u>Together</u> Together, together Together every day. Together, together We work and play.
Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii legate de jucării	JUCĂRIILE MELE Substantivul Numărul substantivului Verbul to have	Toy, doll, teddy-bear, car, plane, train ball, bicycle, book, puppet <u>Add -s</u> Toys, dolls, teddy-bears, cars, trains, balls, bicycles, books, puppets
		<u>Teddy Bears</u> Teddy bears, teddy bears Turn around, Touch the ground, Switch off the light And say Good night!
Preșcolarii să fie capabili să numere de la 1 la 10	NUMERELE Numeralul cardinal	One–two–three–four–five six–seven–eight–nine–ten Let's count! Count the <u>dolls</u>! One doll, two <u>dolls</u>.
		<u>Look, Teacher, Look!</u> Look, teacher, look! One is a boy Two is a toy Three is a book Look, Teacher, Look! Four is box Five is a fox

		Six is a bear Seven is a hen Eight is a door Nine is a floor And ten is for me! <u>Ten Little Indians</u> One little, two little, three little Indians. Four little, five little, six little Indians. Seven little, eight little, nine little children. Ten little Indians – boys and girls!
Preșcolarii să fie capabili să își exprime vârsta	VÂRSTA MEA Pronumele personal Verbul to be Numeralul cardinal	How old are you? I am <u>five</u> years old. I am <u>five</u>.
		<u>Baby Play</u> This is the way the baby goes: Clappity clap! Snappity snap! This is the way the baby goes: Peek-a-boo! I see you! This is the way the baby goes: Creep, creep, creep, creep. This is the way the baby goes: Sleep, sleep, sleep, sleep.
Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii pentru descrierea familiei	FAMILIA MEA Pronumele personal Pronumele demonstrativ de apropiere	Mother/ mum – father/ dad, daughter – son, brother – sister, grandmother/ grandma – grandfather/ grandpa This is my family/ mum/ dad. <u>Lullaby – “Hush, Little Baby”</u>
		<u>Happy Family</u> Mother and father Are very happy – you see They have a big son And a daughter - me!
Preșcolarii să denumească culorile Preșcolarii să descrie lucrurile cu ajutorul culorilor	CULORILE Adjectivul și poziția sa în propoziție	Red, orange, yellow, white, black, blue, green, purple, pink What colour do you like? I like <u>red</u>. Show me something <u>blue</u>. It is a <u>blue</u> car.
		<u>I See Something</u> Blue! I see something blue! Blue, blue, blue, blue I see something blue! <u>The Rainbow</u> Red and yellow and pink and green, Purple and orange and blue. I can sing the rainbow, Sing the rainbow, Sing the rainbow, too.
Preșcolarii să utilizeze în exprimare prepoziții de loc, alături de încăperile casei și lucruri din casă	CASA MEA Prepoziții de loc	House, kitchen, bedroom, bathroom, living room, hall, floor, ceiling, wall, door, window In, on, under, behind Chair, desk, table, sofa, bed
		<u>My House</u> Up is the ceiling Down is the floor Here is the window There is the door.
	COLINDE “Jingle Bells”	<u>Jingle Bells</u> Jingle Bells, Jingle Bells Jingle all the way!

Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii legate de sărbătoarea Crăciunului	“Santa Claus Is Coming to Town” “We Wish You a Merry Christmas”	<i>What fun it is to ride In a one-horse open sleigh.</i> <u>Santa Claus Is Coming to Town</u> <i>You better watch out, You better not cry, You better not pout! I'm telling you why: Santa Claus is coming to town!</i> <u>We Wish You a Merry Christmas</u> <i>We Wish You a Merry Christmas, We Wish You a Merry Christmas And a Happy New Year!</i> <u>Five Little Candles</u> <i>Five little candles twinkling on the tree. The first one said, "What do you see?" The second one said, "I see Santa big and jolly." The third one said, "I see Christmas wreathes or holly." The fourth one said, "What do you hear?" The fifth one said, "Children singing loud and clear," A very Merry Christmas and a Happy New Year."</i>
Preșcolarii să denumească părți ale corpului	CORPUL MEU Substantivul Numărul substantivului Verbul to have	body, head, neck, arm, hand, finger, leg, knee, foot/feet, ankle, shoulder, back, chest <u>Singular-Plural</u> one leg-two legs, one arm-two arms one finger-five fingers, one toe-ten toes <u>5 Little Fingers</u> <i>Tommy Thumb, Tommy Thumb Where are you? Where are you? Here I am, here I am How do you do! How do you do! Repeat for each finger: Peter Pointer, Bobby Big, Robby Ring, Tiny Tim</i>
Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii legate de părți ale corpului omenesc	FAȚA MEA Substantivul Numărul substantivului Verbul to have	Face, hair, forehead, eyebrow, eyes, nose, cheek, mouth, lips, teeth, chin, ear <u>Singular – Plural</u> one eye-two eyes, one ear-two ears <u>HEAD AND SHOULDERS</u> <i>Head and shoulders, knees and toes knees and toes Head and shoulders, knees and toes knees and toes Eyes and ears – mouth and nose. Head and shoulders, knees and toes knees and toes</i> <u>Let's Do Gymnastic!</u> <i>Touch your head and Touch your toes. Touch your knees and Touch your nose. Head, toes – Knees, nose. Stand up straight</i>

		<i>And count to ten: One-two-three-four-five Six-seven-eight-nine-ten!</i> <u>My Hands</u> <i>On my head my hands I place. (Place hands on head) On my shoulders, On my face,/ On my hips,/ And at my side, (Drop hands to sides) Then behind me they will hide, (Hide hands behind back) I will hold them up so high, (Raise hands high above head) Quickly make my fingers fly, (Wiggle fingers) Hold them out in front of me, (Hands in front of body, arms extended) Swiftly clap them. One, two, three! (Clap, clap, clap)</i>
Preșcolarii să fie capabili să utilizeze în conversație cuvinte și expresii despre vreme	VREMEA Adjectivul	<i>What's the weather like today? It's sunny/rainy/ windy/ frosty/ Cloudy/ snowy/ foggy.</i> <u>Good morning</u> <i>Good morning, good morning What a sunny morning! / Rainy morning! / Windy morning! / Frosty morning!</i>
Preșcolarii să discute despre vestimentație în raport cu vremea	HAINA Substantivul Numărul substantivului Verbul to have	Blouse, skirt, dress, jeans, trousers, shirt T-shirt, sweater, shoes, slippers, pyjamas, cap I wear a skirt when it's sunny. I wear boots when it's rainy. <u>The Colours of our Clothes</u> <i>Oh, who is wearing red? x 2 Please tell me if you can, Oh, who is wearing red ? Oh, [name of child] is wearing red x 2 That's the colour of her [name of clothing] Oh, [name of child] is wearing red</i>
Preșcolarii să recite poezii și să interpreteze cântece în limba engleză	ZIUA MAMEI	<u>Mummy, I Love You!</u> <i>Mummy, I Love You For all that you do. I'll kiss you and hug you Cause you love me, too.</i> <u>YOU ARE MY SUNSHINE</u> <i>You are my sunshine, my only sunshine. You make me happy when skies are grey. You'll never know, mummy How much I love you! You are my sunshine, my only sunshine.</i> <u>TWINKLE, TWINKLE LITTLE STAR</u> <i>Twinkle, twinkle little star How I wonder what you are! Up, above the world, so high Like a diamond in the sky! Twinkle, twinkle little star How I wonder what you are!</i>

Preșcolarii să utilizeze în exprimare diverse adjective	ADJECTIVUL Poziția adjectivului Verbul to be	Big, small, fat, thin, long, short, fast, slow, nice, good, bad, beautiful, cute
Preșcolarii să-și exprime preferința folosind vocabularul legat de animalele de la fermă și de companie	ANIMALE DOMESTICE Substantivul Numărul substantivului Pronumele demonstrative de apropiere și depărtare (numărul singular)	dog, cat, rabbit, cow, donkey, horse, sheep, goat, pig, mouse, puppy, kitten, bunny, pony
		1-2-3-4 <i>One, one, one/ Please cat run!</i> <i>Two, two, two/ The dog is after you!</i> <i>Three, three, there/ Three birds on a tree!</i> <i>Four, four, four/ Four cats on the floor</i>
Preșcolarii să denumească păsări domestice și să le descrie folosind anumite adjective caracteristice	PĂSĂRILE DIN OGRADĂ Substantivul Numărul substantivului Pronumele demonstrative de apropiere și depărtare (numărul singular)	turkey, rooster, hen, chicken, goose, duck
		<u>My Black Hen</u> <i>Hickity-pickity</i> <i>My black hen,</i> <i>She lays eggs</i> <i>For gentlemen.</i> <i>Sometimes nine</i> <i>And sometimes ten.</i> <i>Hickity-pickity</i> <i>My black hen.</i>
Preșcolarii să-și exprime preferința folosind vocabularul legat de animalele sălbatice și să le descrie folosind anumite adjective caracteristice	ANIMALE SĂLBATICE Substantivul Numărul substantivului Pronumele demonstrative de apropiere și depărtare (numărul singular)	Fox, wolf, bear, deer, lion, elephant, tiger, monkey, zebra, giraffe, crocodile, snake <i>A lion is fast. A tiger is strong.</i> <i>A snake is long. A bear is big.</i>
		<u>Cunning Fox!</u> <i>Cunning Fox</i> <i>You stole my goose</i> <i>Give it back to me! x 2</i> <i>Otherwise I bring my shotgun</i> <i>And three big dogs.</i> <i>Cunning fox don't be a villain</i> <i>And stop stealing! x 2</i> <i>Roasted goose and tasty pies</i> <i>Those aren't for you!</i>
Preșcolarii să utilizeze în exprimare cuvinte și expresii legate de sărbătoarea Paștelui	PAȘTELE	Easter eggs, Easter Bunny, Chocolate Bunny, Easter Egg Hunt Happy Easter Day! <u>Counting Finger play for Easter</u> <i>Five little Easter rabbits</i> <i>Hold up five fingers</i> <i>Sitting by the door,</i> <i>One hopped away,</i> <i>and then there were four.</i> <i>Bend down one finger.</i> <i>Hop, hop, hop, hop, / Clap on each hop.</i> <i>See how they run!</i> <i>Hop, hop, hop, hop, / Clap on each hop</i> <i>They think it is great fun!</i> <i>Four little Easter rabbits</i> <i>Hold up four fingers</i> <i>Under a tree,</i> <i>One hopped away,</i> <i>and then there were three.</i>

		<i>Bend down one finger</i> Repeat refrain. <i>One little Easter rabbit</i> <i>Left all alone,</i> <i>He hopped away,</i> <i>And there were none.</i> Hand behind back. <i>Hop, hop, hop, and hop!</i> Clap on each hop. All gone away! <i>They'll come back some day.</i>
Preșcolarii să își exprime preferințele folosind vocabularul legat de animalele marine	SUB MARE Substantivul Numărul substantivului Pronumele demonstrative de apropiere și depărtare (numărul singular)	<i>fish, whale, dolphin, shark, crab, jellyfish, starfish, octopus, sea horse, snail</i>
		What do you see? I see a <u>blue whale</u> .
Preșcolarii să-și exprime abilitățile folosind verbe de acțiune simple	VERBE DE ACȚIUNE Verbul Modul imperativ Timpul Prezent simplu Verbul modal <i>can</i>	What can you do? I can eat/drink/read/sing/cook /fish/sleep/ dance/jump/wash/run/walk/paint/draw. I can eat a banana/ tomato/carrot. I can drink <u>water</u> . I can draw a lion/ dog/ house/ plane etc.
		<u>Brother John</u> Brother John, brother John, Are you sleeping? Are you sleeping? Morning bells are ringing, Morning bells are ringing, Ding-dang-dong! Ding-dang-dong!
Preșcolarii să denumească diverse meserii folosind verbe de acțiune	MESERII Verbul	Vet, Sailor, Farmer, Doctor, Teacher, Barber, Cook, Gardner, Tailor, Worker, Policeman, Postman, Fireman, Driver, Waiter, Waitress
		What do you want to be? I want to be a <u>vet</u> .
Preșcolarii să denumească fructe, și să își exprime preferințele alimentare	FRUCTE Adjectivul Poziția adjectivului	<i>apple, pear, grape, peach, cherry, watermelon, orange, banana, lemon</i>
		What's this/ that? This/ that is a <u>pear</u> . Do you like apples? Yes, I do! No, I don't! I like <u>grapes</u> . I don't like <u>lemons</u> .
Preșcolarii să denumească produse alimentare și să își exprime preferințele culinare	MÂNCARE ȘI BĂUTURI Substantivul Numărul substantivului Verbele to eat, to drink	<i>strawberry juice</i> <i>orange juice, coffee</i> <i>mineral water, milk, tea</i> <i>sausages, chips, chicken</i> <i>cheese, bread, salad, fish</i> <i>omelette, ketchup, salt</i> <i>pepper, cake, popcorn</i> <i>ice-cream , candy</i>
		<u>AT THE RESTAURANT</u> What would you like? I'd like fish and chips.

Preșcolarii să denumească diferite mijloace de transport	MIJLOACE DE TRANSPORT Substantivul Numărul substantivului Verbul to have	<i>car, train, bus, plane, helicopter, boat, ship, bicycle, motorcycle</i>
		<u>Traffic Light</u> <i>Red on top, Green below, Red means stop, Green means go, Yellow means wait, Even if you're late.</i>

Link-uri utile pentru poezii, cântece și povești pentru preșcolari

Short Story for Children (13 Moral Stories) | Three Little Pigs & more

<https://www.youtube.com/watch?v=krBxNvLUxU4>

Short Story for Children (16 Moral Stories) | The Fox and The Goat & more

<https://www.youtube.com/watch?v=A3rycfe-dOI>

Animated Stories for Kids - Cartoon Stories | Ant and Grasshopper | Short Stories for KIDS

<https://www.youtube.com/watch?v=ekHIQSJfXnI>

Bedtime Stories for Kids (15 Moral Stories) | The Boy who cried Wolf and more

https://www.youtube.com/watch?v=i9-iPmP_z0E

Top - 50 - Stories Collection For Kids 2015 - Stories for Children & Kids By Hooties The Owl

Family <https://www.youtube.com/watch?v=riWnj140rFI>

Bedtime Stories for Kids (10+ Moral Stories) | Goldilocks Story and more

<https://www.youtube.com/watch?v=OL0n7h9qsUI>

Finger Family Collection https://www.youtube.com/watch?v=_Nag0k2haWU

Finger Family Rhymes for Children | Halloween Songs for Children 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=yxKUH9oLuZA>

Food Songs | And More Nursery Rhymes <https://www.youtube.com/watch?v=WUleZmFMEVQ>

Summer Summer Song <https://www.youtube.com/watch?v=E29L1M2cR78>

Five Little Monkeys Nursery Rhymes Collection

<https://www.youtube.com/watch?v=4BVUVi7tuBk>

T-Series Kids Hut <https://www.youtube.com/user/kidshut>

<http://www.agendaweb.org/songs/english-songs-for-kids.html>

www.bussongs.com

www.kids-songs.tv

www.supersimplelearning.com

www.bygosh.com

www.communication4all.co.uk

www.english-for-students.com

www.kidsgen.com

www.kidsworldfun.com

www.kidsworldfun.com

www.preschoolrainbow.org

www.shortkidstories.com

www.babytv.com

www.superteacherworksheets.com

www.bussongs.com

V.3. CINCI PAȘI PENTRU A AVEA UN SPAȚIU BILINGV EXCEPȚIONAL ȘI UN PROGRAM PREȘCOLAR BILINGV DE SUCCES

Profesorii pot sprijini învățarea limbilor străine prin asigurarea unui mediu bogat privind învățarea limbii engleze cu o mulțime de oportunități pentru copii pentru a audia și pune în practică ambele limbi cu alți colegi și cu adulții (Ford, 2010).

Educația bilingvă reprezintă un mediu sigur și bogat unde preșcolarii pot descoperi, înțelege și folosi a doua limbă. Un program preșcolar bilingv bun este un mod excelent de a sprijini dezvoltarea preșcolarilor în limba lor maternă și, de asemenea, oferă startul către viitori adulți profesioniști complet bilingvi.

Este obligatoriu ca profesorii preșcolari să fie instruiți prin familiarizarea cu metodologia CLIL. Schimbul de informații între cadrele didactice din învățământul preșcolar și cunoașterea celor mai bune practici la nivel european vor ajuta la îmbunătățirea practicilor educaționale bilingve și la sporirea atractivității activităților educaționale bilingve. Pe termen lung, dezvoltarea calitativă a serviciilor educaționale pentru educație timpurie, inclusiv învățarea limbii engleze la vârste fragede, va asigura tuturor copiilor un start de succes la școală.

1. TRANSFORMĂ SALA DE GRUPĂ TRADIȚIONALĂ ÎNTR-O BOGATĂ SALĂ DE GRUPĂ BILINGVĂ

Structurează spațiul grupei și rutina zilnică pentru a oferi copiilor sprijin/ suport pentru învățarea limbii engleze. Etichetează în limba engleză centrele din grupă:

- ✓ Art Centre/ Arts and Crafts Centre – Centru Artă
- ✓ Book Centre/ Libray Centre – Centru Bibliotecă
- ✓ Building Centre/ Block Centre – Centru Construcții
- ✓ Math Centre / Puzzle Centre – Centru Matematică/ Manipulative
- ✓ Music Centre – Centru Muzică
- ✓ Quiet Corner – Colțul liniștit
- ✓ Role Play Centre / House Centre /Housekeeping Centre – Centru Joc de rol/ Centru casnic/ Casa păpușii
- ✓ Science Centre – Centru Știință

Imprimă și decupează imagini ale obiectelor din sală, concepe regulile grupei, stabilește simboluri sugestive pentru centrele de interes și mobilier, apoi etichetează toate acestea în limba engleză. De asemenea, utilizează etichete pentru:

- ✓ materialele utilizate în jocurile dramatice;
- ✓ jucăriile și jocurile de masă;
- ✓ cuburi;
- ✓ materialele de la centrul Știință;
- ✓ materialele de la centrul Artă și consumabilele utilizate;
- ✓ materialele utilizate în activitățile matematice și jocuri manipulative.

Rolul profesorului în timp ce preșcolarii sunt la un centru de interes într-o grupă bilingvă este de a:

- ✓ **observa** - dacă preșcolarii folosesc formule de politețe în limba străină, cuvinte, comenzi sau propoziții scurte;
- ✓ **asculta** - pronunția preșcolarilor în timp ce vorbesc sau cântă în limba străină;
- ✓ **fii modelul** de pronunție și de exprimare clară; profesorul vorbește rar și articulează clar; solicitarea repetării este absolut necesară;

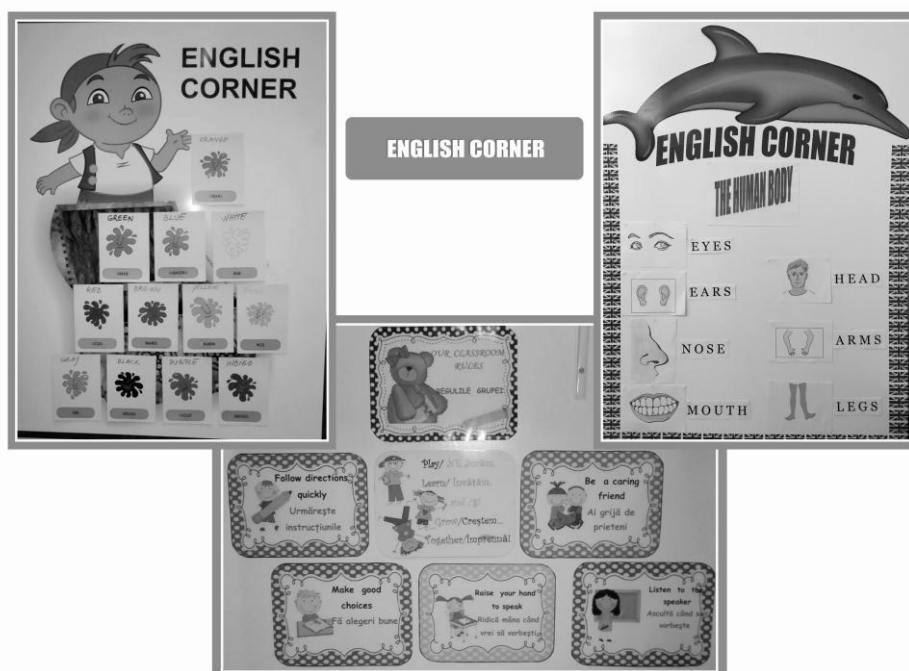
- ✓ **adresa întrebări** și verifica dacă preșcolarii înțeleg întrebări simple și răspund în consecință;
- ✓ **verifica** dacă preșcolarii înțeleg indicații simple, în limba străină (*Colour! Circle! Cut! Paste! Cross! Change!*);
- ✓ **participa la activități**, dacă este invitat de preșcolari - să inițieze conversații simple în limba engleză; să utilizeze expresii faciale, gesturi și imagini pentru a consolida înțelesurile; să încurajeze preșcolarii să vorbească limba engleză (cuvinte simple sau propoziții, chiar dacă acestea nu sunt corecte gramatical);
- ✓ **lăuda** preșcolarii care depun până și eforturi minime de a comunica, incluzând utilizarea de răspunsuri non-verbale;
- ✓ **găsi** modalități de a recunoaște succesul copiilor și de a afișa rezultatele muncii lor.

2. COLȚUL ÎN LIMBA ENGLEZĂ – ENGLISH CORNER

Acesta va fi versiunea în limba engleză a centrului tematic tradițional (de asemenea, mai poate fi numit **Curiosity Corner** sau **Learning Corner**). **English Corner** este un loc care să reflecte activitatea didactică în limba engleză a profesorilor și necesar preșcolarilor pentru a exersa cuvintele învățate.

Întotdeauna amintește-ți să utilizezi un singur cuvânt pe o etichetă pentru fiecare imagine în limba engleză și limba maternă. Plasează cuvântul etichetat sub imaginea de pe cartonaș, imaginea pe recipient sau în zona de depozitare pentru a ajuta la construirea competențelor lingvistice. Plasează etichetele pe produsele comune de mobilier în grupă, cum ar fi ușa, masă, scaun, etc.

Aranjează colțul astfel încât să fie cât mai atractiv. Plasează scăunele confortabile în acest colț, astfel încât copiii să stea și să-și dorească să citească imagini și, de asemenea, adaugă unele jucării și animale de pluș. Fixează jucăriilor nume în limba engleză: *Teddy the bear*, *Fred the turtle* sau *Snake Bob*, *Bonny Pony*. Încurajează copiii să se joace cu ele și în mod activ să folosească numele lor. Pot fi, de asemenea, personaje marca Disney ca *Donald Duck*, *Daisy Duck*, *Mickey Mouse*, etc. Preșcolarii se bucură atunci când realizează propriile lor rime. Pot crea nume folosind cuvinte care rimează, la alegerea lor. Cuvintele nu trebuie să aibă sens. Citește-le preșcolarilor povești ca *Chicken-Licken and his friends: Henny-Penny, Cocky-Locky, Ducky-Lucky, Draky-Laky, Goosey-Loosey*, etc.

3. MATERIALE DIDACTICE NECESARE

- ✓ ajutoare vizuale - jetoane, organizatoare grafice, imagini, afișe și diagrame;
- ✓ cărți;
- ✓ CD-uri;
- ✓ jocuri;
- ✓ cărți poștale;
- ✓ dicționare vizuale;
- ✓ jocuri de masă;
- ✓ jocuri lingvistice;
- ✓ materiale de scris;
- ✓ jucării, păpuși și marionete.

Resursele profesorului

- ✓ Fișe de lucru;
- ✓ Planuri de activitate CLIL;
- ✓ O colecție bogată de versuri, povești, cântece, jocuri și activități de interior și exterior (resurse online și offline);
- ✓ Auxiliare didactice CLIL (ghiduri, culegeri, publicații CLIL);
- ✓ Resurse educaționale deschise.

4. ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE DISTRACTIVE ȘI INTERACTIVE – asigură-te că ai o colecție mare și diversificată de cântece, poezii, jocuri, povești, activități educaționale pentru toate categoriile de activități (Muzică, Știință, Matematică, Artă, Educarea limbajului și Educație Fizică):

- ✓ joacă jocuri cu jetoane;
- ✓ învață poezii cu rimă și cântece simple;
- ✓ cântă și dansează;
- ✓ citește povești scurte;
- ✓ vizionează povestiri animate și filme scurte;
- ✓ joacă jocuri de masă în limba engleză;
- ✓ desfășoară spectacole de marionete, teatru de umbre;
- ✓ inventează cu preșcolarii propriile poezii, cărți sau povești, jucându-vă cu toate cuvintele ușoare și simple (*There was a cat on the mat/ Having a rat on its hat*).

Activitățile de învățare bine concepute ar trebui:

- ✓ să fie legate de obiective specifice de învățare;
- ✓ să fie atractive și captivante pentru copii;
- ✓ să ofere oportunități copiilor să se angajeze în mod direct în experiențele de învățare activă;
- ✓ să utilizeze, pe cât posibil, tehnologia informațională modernă;
- ✓ să folosească materiale bilingve de calitate.

5. IMPLICĂ PĂRINȚII – aceștia au un rol esențial în sprijinirea dezvoltării timpurii a limbilor străine. Încurajează părinții să-i învețe și să practice limba engleză cu copiii lor la domiciliu ca o modalitate de consolidare a competențelor lingvistice.

V.4. RUTINA ZILNICĂ

A doua limbă străină învățată în copilărie încurajează competențele de comunicare și lingvistice ale preșcolarilor, oferind și o deschidere și capacitatea de a învăța limbi străine, în general. O educație bilingvă oferă șansa de a cunoaște alte culturi și dobândirea de competențe interculturale.

Activitățile de rutină zilnică sunt foarte importante în învățământul preșcolar deoarece aceștia învață cuvinte noi într-un mod ușor, fără să depună un efort, ei pot prezice și deduce sensul cuvintelor noi din context și, de asemenea, abilitățile de participare și de comunicare ale preșcolarilor sunt îmbunătățite. Aceste activități ar trebui să fie utilizate zilnic în sala de grupă.

A. CIRCLE TIME/ ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ - programul de dimineață al fiecărei zile începe cu activitatea în cerc.

- **Cântece și poezii cu rime** - în fiecare săptămână preșcolarii învață un cântec nou sau câteva rime pentru tema săptămânii.

- ✓ *10 Little Indians*
- ✓ *ABC Song*
- ✓ *Baa Baa Black Sheep*
- ✓ *Five Little Monkeys Jumping On The Bed*
- ✓ *Five Little Monkeys Teasing Mr. Crocodile*
- ✓ *Hey Diddle Diddle*
- ✓ *If your Happy And You Know It*
- ✓ *Itsy Bitsy Spider*
- ✓ *Jack and Jill*
- ✓ *Old McDonald Had A Farm*
- ✓ *One Two Buckle My Shoe*
- ✓ *Peek a Boo*
- ✓ *Ring Around the Rosie*
- ✓ *Rock a Bye, Baby*
- ✓ *The Wheels On The Bus*
- ✓ *Twinkle, Twinkle Little Star*

➤ **Morning Greeting Time/ Salutul** - fiecare profesor și preșcolar dimineața își spun *Good morning (Bună dimineața)*. **Saluturile** pot fi și ele învățate prin cântece și poezii. Preșcolarii învață cum să salute, să-și ceară scuze în ambele limbi și să-și ia la revedere de la profesor și de la alți preșcolari la sfârșitul zilei: *Good bye! Have a nice day! Bye-bye!*.

Hello Song (www.supersimplelearning.com)

Hello! [Mișcă mâna dreaptă.]

Hello! [Mișcă mâna stângă.]

Hello, how are you? [Mișcă mâna dreaptă și fă un semn către altcineva, plasează brațul în față arătând "Și tu?" astfel de mișcări.] (Repetă)

I'm good! [O săritură!]

I'm great! [Două sărituri!]

I'm wonderful! [Sări în aer!] (Repetă)

Hello! Hello!

Hello, how are you? (Repetă)

I'm tired. [Apleacă-ți umerii și suspină.]

I'm hungry. [Freacă-ți burta.]

I'm not so good. [Degetul mare în jos!] (Repetă)

Hello! Hello!

Hello, how are you? (Repetă 3x) 🎵

➤ Să numărăm - această activitate îi determină pe copii să numere în limba engleză. Profesorul întreabă preșcolarii *How many preschoolers are missing today?* Preșcolarii și profesorul numără împreună copiii care lipsesc de la Panoul de prezență/ **Preschool Attendance Chart**. Acesta este folosit pentru a afișa fotografiile preșcolarilor, de a vedea chipul și a recunoaște numele scris.

Alternativă: lăsați preșcolarii să mute propria fotografie sau numele lor la **I am here today Chart** (*Eu astăzi sunt aici*).

Este important să se repete mereu aceeași întrebare și să se introducă mai multe întrebări, cum ar fi *How many girls are here in the classroom? How many boys are here in the classroom?* (*Câte fete sunt în sala de grupă? Câți băieți sunt în sala de grupă?*).

Alternativă: Preșcolarii pot număra și câte zile ploioase, însorite sunt într-o săptămână și așa mai departe.

➤ **Calendar/ Calendarul** - această activitate introduce preșcolarii în zilele săptămânii, lunile și anotimpurile anului. Profesorul îi ajută să spună și să așeze data, până când aceștia se pot descurca singuri. Preșcolarii spun *Today is Monday* (*Astăzi este luni*) și profesorul spune restul datei. Această activitate este efectuată de către un preșcolar, iar acesta este schimbat în fiecare zi. Profesorii ar trebui să ceară preșcolarilor să spună sau să cânte zilele săptămânii în ordine. Preșcolarii pot cânta *Four Seasons Song* și identifica fiecare sezon pe un grafic/ o hartă.

➤ **Weather/ Vremea** - această activitate prezintă diferite schimbări climatice. Profesorul alege un ajutor de vreme să se uite pe fereastră și să spună cum este vremea (*Today is rainy/ sunny/ snowy/ foggy. It is cold/ hot.*). Profesorul utilizează cartonașe cu vocabularul învățate pentru a ajuta preșcolarii să memoreze cuvintele. Vorbiți despre vreme tot timpul cu preșcolarii. Încurajați-i să verifice vremea în timpul zilei uitându-se pe fereastră, ascultând sunetele naturii (ploaie, tunete, vânturi puternice).

Cântați împreună *The Weather Song*.

Weather, weather x 2
What will the weather be today?
Sunny and warm/ sunny and warm/
That's what the weather will be today.

Dacă preșcolarii nu pot răspunde corect, atunci profesorul ar trebui să le dea indicii, cum ar fi: *Is the sky white or blue? If it is white.. Does anyone know what that means? It is cloudy. Is it rainy outside? Is it cloudy outside? Is it windy outside? Yes, it is! No, it is not! (Cerule este alb sau albastru? Dacă este alb.. Știe cineva ce înseamnă? Este înnorat. Afară plouă? Este înnorat afară? Bate vântul afară? Da. Nu.)*

Alternativă: **Weather Wheel/ Roata vremii** - o roată pe care sunt plasate simboluri sugestive pentru redarea diverselor fenomene meteo; toți preșcolarii sunt implicați pe durata cercului/ întâlnirii de dimineață să facă observații meteorologice.

➤ **Let's dress Dolly/ Tommy - Să o (îl) îmbrăcăm pe Dolly/ Tommy** - după calendar și vreme, preșcolarii pot îmbrăca o păpușă. Pe perete este necesar să fie un poster cu o păpușă și diferite autocolante cu haine. Întregul grup decide ce haine sunt potrivite pentru Dolly/ Tommy în funcție de vreme. Profesorul poate folosi această activitate pentru a predă hainele, părți ale corpului și pentru a consolida numerele și culorile.

➤ **Morning Exercises/ Gym/ Exerciții de dimineață/ gimnastică** - activități de mișcare pentru preșcolari: să bată din palme, să sară, să se rotească, să alerge, să imite diferite acțiuni/ mișcări.

Utilizați cântece simple, amuzante și nu uitați să utilizați elemente de recuzită care ilustrează poeziile (de exemplu cartonașe ilustrate, poze, păpuși, jucării de pluș).

A bear, a cow, a fish, a turtle x 2
Touch your head, touch your shoulders
Touch your knees, touch your toes!

An elephant, a hippo, a horse, a lion x 2
Touch your eyes, touch your ears
Touch your mouth, touch your nose!
A panda, a rabbit, a duck, a frog x 2
Say hello, say hello
Wave your hands and say hello!
Here we go!
clap your hands, clap, clap, clap
wash your hands, wash, wash, wash
shake your hands, shake, shake, shake
brush your teeth, brush, brush, brush
wash your face, wash, wash, wash
comb your hair, comb, comb, comb
hands up, hands down
hands in front, hands behind
I like English x3

➤ **Let's get-to-know-each other/ Să ne cunoaștem** - este un joc de cerc care are drept scop să încurajeze utilizarea limbii engleze; un preșcolar pasează o marionetă/ jucărie copilului următor spunând *My name is Maria. Please, take Mousey! (Numele meu este Maria. Te rog, ia-l pe Mousey)*. Copilul spune *Thank you, Maria! You are welcome! (Mulțumesc, Maria! Cu plăcere!)*. Jocul se termină atunci când toată lumea își spune numele.

B. TRANZIȚII - tranzițiile reprezintă minutele între activitățile zilei, precum și timpul de sosire și plecare. Planificați experiențe de învățare semnificative pentru aceste momente.

C. MASA ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ - mesele și gustările permit copiilor să se bucure de consumul de alimente sănătoase într-un cadru de susținere socială. Restul timpului este pentru odihnă. Preșcolarii pot fi de un ajutor extraordinar profesorilor. Profesorii trebuie să atribuie preșcolarilor responsabilități mici în fiecare zi, ei devenind astfel ajutoare de grupă sau ajutoarele profesorului, luând în considerare vârsta și posibilitățile acestora. În acest fel ei învață să fie responsabili pentru sala de grupă. Utilizați insigne sau veste pentru acest scop special.

AJUTOARELE

- ✓ **Weather helper/ Ajutorul pentru vreme** - un preșcolar ține graficul vremii de zi cu zi, folosind cartonașe ilustrate;
- ✓ **Bell Ringer/ Clopoțelul** - un preșcolar sună clopoțelul pentru a indica momentul pentru curățenie;
- ✓ **Sink Monitor/ Monitorul la spălător** - un preșcolar urmărește dacă preșcolarii sunt aliniați la spălător pe mâini;
- ✓ **Line Leader/ Conducătorul rândului** - un preșcolar îndrumă copiii să se așeze unul după celălalt în timp ce merg la o altă grupă sau afară;
- ✓ **Snack Helper/ Lunch Helper/ Ajutorul de la gustare /Ajutorul de la prânz** – așază șervețele pe mese;
- ✓ **Plant Helper/ Ajutorul la îngrijirea florilor** – udă și are grijă de plantele vii;
- ✓ **Helper of the Day/ Ajutorul zilei**.

La sfârșitul zilei, se vor revizui toate ajutoarele grupei – notați-i pe panou (**Job Chart**) și oferiți-le recompense autocolante pentru toate eforturile depuse (**Good Job stickers**).

V.5. IMPLICAREA PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIA BILINGVĂ

Mulți adulți care sunt puși în situații de a vorbi limba engleză în timp ce călătoresc în străinătate, participă la o întâlnire de afaceri sau o conferință, nu înțeleg nimic din ceea ce aud. În această *scufundă-te sau înoată* situație (*sink or swim situation* în limba engleză), mulți se poticnesc, se exprimă greu. Nu ne dorim acest lucru pentru copilul dumneavoastră! Implicați-vă în educația bilingvă a copilului dumneavoastră încă de timpuriu! Părinții trebuie să participe atât în dezvoltarea programului educațional bilingv, cât și în punerea sa în aplicare. Un parteneriat real și activ cu părinții este esențial dacă doriți ca preșcolarii care învață limba engleză ca o a doua limbă să obțină rezultate pozitive încă de timpuriu.

Grădinițele și corpul profesoral ar trebui să ofere oportunități semnificative pentru ca părinții să participe la educația bilingvă a copiilor lor:

- ✓ participarea la grupă zilnic/ săptămânal - părinții sunt invitați să citească povești, să danseze, să cânte și să se joace cu copiii (lăsați-i pe ei să fie *Cititorul grupei*, *Cântărețul grupei*, *Dansatorul grupei*, *Antrenorul de fotbal*, etc.);
- ✓ schimbați informații cu părinții – să existe un spațiu de afișaj la intrarea în hol astfel încât aceștia să poată obține cu ușurință informații cu privire la tema săptămânii și activitățile zilnice;
- ✓ stabiliți un dialog semnificativ cu părinții;
- ✓ organizați ateliere de lucru pentru părinți cu privire la educația bilingvă și predarea limbii engleze la domiciliu, folosind metodologia CLIL;
- ✓ programați întâlniri lunare cu profesorii pentru a discuta responsabilitățile lor individuale și de echipă;
- ✓ creați un mediu prietenos, primitiv pentru părinți.

Un program preșcolar bilingv bun este un mod excelent de a sprijini dezvoltarea copiilor în limba lor maternă și, de asemenea, de a oferi un start spre un viitor ca adulți profesioniști complet bilingvi. Încurajați părinții să aibe un rol activ în cadrul programului bilingv timpuriu și să sprijine învățarea limbii engleze la domiciliu. Acest Proiect Erasmus +, **Bilingual education: a step ahead/ Educația bilingvă: un pas înainte**, este o mare oportunitate atât pentru părinți, cât și pentru copii, pentru a învăța limba engleză în interiorul instituțiilor școlare sau acasă.

Profesorii implică părinții în procesul de învățare a limbii engleze de către copii, cerându-le să folosească experiența lor lingvistică, ca de exemplu:

- ✓ să răspundă cu propoziții scurte;
- ✓ să antreneze copiii în conversații comune, cum ar fi să spună la revedere sau să îi invite să se joace, să cânte, să alerge (*Let's play football! Let's sing Hello Song!*);
- ✓ să utilizeze jocuri interactive simple (*Ring Around A Rosie* sau *Wheels on the Bus*);
- ✓ să joace jocuri cu diverse cartonașe;
- ✓ să joace jocuri de acțiune;
- ✓ să bată din palme, din picioare, să sară, să alerge, etc. cu copiii;
- ✓ să cânte jocuri cu cânt și text (*If you're happy and you know it*, *Old Macdonald had a farm*, *One elephant balancing*);
- ✓ să cânte cântece dinamice atunci când se joacă;
- ✓ să exerseze rime simple (*cat-mat*, *see-bee*, *fat-rat*, *ducky-lucky*);
- ✓ să citească și să povestească povești scurte în fiecare zi (de exemplu, povești scrise de Leslie Patricelli - *Yummy Yucky*, *No No Yes Yes*, *Huggy Kissy*, *Tubby*);
- ✓ să facă liste de cumpărături cu copiii;
- ✓ să gătească și să pregătească mâncare folosind rețete ușoare.

Nu vă fie teamă că preșcolarul dumneavoastră este prea mic pentru a învăța o limbă străină. Sprijiniți-vă copilul tot timpul, în scopul de a-l ajuta să se familiarizeze cu limba engleză, de exemplu:

- ✓ salutați-l zi de zi folosind limbajul repetitiv, cum ar fi *Hello! How are you?*
- ✓ utilizați expresii de rutină în fiecare zi, cum ar fi, *Let's sing/ play/ go outside!, It's dinner time!, Wash your hands!, Sleep well!, Wake up, sleepyhead!*;
- ✓ utilizați gesturi pentru a descrie ceea ce se întâmplă;
- ✓ încurajați copilul să repete cuvinte învățate la grădiniță;
- ✓ utilizați întotdeauna indicii vizuale atunci când vorbiți cu copilul dumneavoastră (cum ar fi poze, fotografii, jucării și păpuși).

Când le citiți copiilor, în scopul de a sprijini dezvoltarea limbii engleze:

- ✓ arătați imaginile și numiți obiectele, de exemplu *This is a car*;
- ✓ folosiți marionete pentru a încuraja copiii să comunice;
- ✓ folosiți un singur cuvânt pentru a pune o întrebare sau indicați un obiect prin repetarea cuvântului;
- ✓ achiziționați cărți cu pagini din carton, ușor de răsfoit, sau cărți cu clapete;
- ✓ utilizați cărți cu ilustrații mari, simple și realiste.

Există multe moduri distractive de a învăța alte limbi. Cel mai bun mod este de a stimula copiii să utilizeze limbajul în joc și în mod natural, în conversațiile cu adulții și alți copii, în cântece și jocuri, povești și poezii. Toți copiii pot învăța sensul cuvintelor în alte limbi.

VI. DEZVOLTAREA ACHIZIȚIEI CELEI DE-A DOUA LIMBI ÎN PRIMII ANI

VI.1. ETAPELE ACHIZIȚIEI LIMBII ENGLEZE CA O A DOUA LIMBĂ

Primii ani sunt anii de bază pentru dezvoltarea copiilor. Limba ajută preșcolarii să înțeleagă unde se încadrează în mediul în care intră. Bilingvismul implică înțelegerea și vorbirea a două limbi în același timp. Educația bilingvă este un sistem de învățământ în care totul este predat în două limbi, cea nativă și cea străină. Pentru a învăța două limbi excelent, copiii de grădiniță trebuie să le folosească zilnic.

Cel mai bun mod de a ajuta copiii preșcolari să învețe în mod eficient este de a răspunde la stilurile lor de învățare sau la inteligențele multiple, vizual-spațială, logico-matematică, corporal-kinestezică, muzical-ritmică, intra-personală, inter-personală, naturalistă și spirituală. Tinerii învățăcei ar trebui să fie expuși la limba engleză zilnic. Pentru a învăța limba engleză, profesorii ar trebui să expună copii preșcolari întâi vizual, apoi auditiv. Copiii de grădiniță se adaptează foarte ușor la a învăța limbi străine, la a învăța noi cuvinte, propoziții și structuri gramaticale simple.

Există 5 pași în a achiziționa a doua limbă străină, dar în timpul copilăriei timpurii numai doi pași pot fi urmați de către copiii de grădiniță. Accelerarea celei de-a doua limbi străine este rapidă dacă aptitudinea de comunicare în prima limbă este puternică. Copiii de grădiniță operează cu elemente vizuale/ pictograme și obiecte reale. Profesorul trebuie să păstreze mesajele simple, să combine cuvintele cu gesturi, să folosească elemente gramaticale simple și să repete cuvintele-cheie. Se recomandă a se evita corectările dese în prima fază deoarece împiedică abilitățile copiilor de grădiniță în a învăța limba străină.

Consolidează învățarea limbii engleze prin folosirea ei în mod corect!

PASUL 1

Pasul de pre-producție în cea de-a doua limbă străină achiziționată se mai numește și *perioada de tăcere*, în care copiii recepționează cea de-a doua limbă, dar nu o vorbesc. Această perioadă de cele mai multe ori durează 6 săptămâni sau mai mult, depinde de copil. Foarte mulți preșcolari sunt expuși la a învăța o limbă străină prin poezii, cântece, filme animate. La această vârstă nu-i forța să spună cuvinte noi și să vorbească! Folosește partea vizuală și cere copiilor să indice prin poze sau fapte, fără a folosi limbajul verbal. Spune și arată obiectele (spune *This is a car*. și arată-le în pictogramă o mașină sau arată-le o jucărie).

Alte forme de a expune copii la limba străină:

- ✓ ascultați CD-uri cu muzică și poezii în limba străină;
- ✓ vizionați filme scurte;
- ✓ vizionați desene animate;
- ✓ vizionați povești scurte.

PASUL 2

Încearcă să le spui copiilor ce au de făcut prin propoziții scurte:

- ✓ Ridică-te! Stai jos! – *Stand up! Sit down!*
- ✓ Închide ușa! – *Shut the door!*
- ✓ Uită-te la mine! – *Look at me!*
- ✓ Vă rog faceți liniște! – *Silence, please!*
- ✓ Ridică mâna! – *Raise your hand!*
- ✓ Ascultați!/ Ascultați muzica! – *Listen! Listen to the music!*
- ✓ Vino aici! – *Come here!*
- ✓ Colorați! – *Colour!*
- ✓ Desenați! – *Draw!*
- ✓ Pictați! – *Paint! Să cântăm! – Let's sing!*

Folosește gesturi (limbajul corpului) în activități pentru a consolida învățarea limbii străine. (degetul mare ridicat înseamnă foarte bine, degetul arătător la buze – liniște), spune și arată ce înseamnă: *Spală-te pe mâini! Wash your hands!* – și prefă-te că te speli pe mâini; arătându-le și vorbind, ei vor absorbi foarte ușor noua informație.

PASUL 3

Expune copiii la cuvinte noi din vocabularul de bază. La începutul evoluției celei de a doua limbi străine, copiii încep să vorbească folosind cuvinte și fraze scurte, dar baza rămâne să accentuezi tot expunerea continuă la noua limbă. Vor fi multe greșeli în prima etapă, dar încurajează copilul în a repeta cuvintele noi. Introdu diferite teme copiilor, precum:

- ✓ Numere (1-10) - *Numbers*
- ✓ Culori - *Colours*
- ✓ Adjective (ex: mare, mic, înalt, fericit, supărat, obosit) - *Adjectives*
- ✓ Corpul omenesc – *Human Body*
- ✓ Emoții – *Emotions*
- ✓ Vreme – *Weather*
- ✓ Jucării – *Toys*
- ✓ Îmbrăcăminte – *Clothes*
- ✓ Animale – *Animals*
- ✓ Legume și fructe – *Vegetables and Fruit*
- ✓ Mâncare și băutură – *Food and Drinks*
- ✓ Meserii – *Jobs*
- ✓ Mijloace de transport – *Means of Transportation*

PASUL 4

Repetă cu preșcolarii în timpul zilei petrecut la grădiniță și solicită părinții să facă același lucru acasă. Copiii vor începe să înțeleagă, să devină familiari cu limba străină. Copiii vor învăța treptat cuvintele care denumesc obiectele din camera de joacă, rutina zilnică. Solicită copiii să-ți arate pictogramele și să încerce să pronunțe cuvintele noi.

PASUL 5

Nu este nevoie să explici copiilor de grădiniță gramatică, dar trebuie să folosești gramatica pentru a fi percepută de ei în mod corect. Copiii trebuie să știe diferența între pronumele “el” (*he*) și “ea” (*she*), cât și între “singular” și “plural”; cuvintele trebuie folosite corect gramatical. Este bine, pe cât posibil, ca totul să fie simplu și scurt, ca de exemplu:

- ✓ Să conjuge verbele *to be* și *to have got* – *I am Lily. I have got a toy. You are Tom. She is Mary.*
- ✓ Pronume și verbe
- ✓ Adjective
- ✓ Conjunții
- ✓ Întrebări cu răspunsuri pozitive și negative (*Yes, I am! No, I am not!*).

Încurajează copiii să își asume responsabilitatea în activitățile grupei, să citească imaginile, să se joace, să realizeze teatru de păpuși, să cânte și să recite poezii. Lasă copiii să demonstreze ce au învățat, îi va încuraja și se vor simți competenți.

Alege activități adecvate, cum ar fi:

- ✓ activități plastice și lucru manual;
- ✓ activități muzicale;
- ✓ gimnastică și sport;
- ✓ teatru de păpuși sau cu umbre;
- ✓ povești și jocuri create.

Formulează o propoziție și adu modificări propoziției solicitând copiilor să repete. De exemplu, profesorul spune *It is a lion.*, apoi copiii repetă propoziția; propoziția poate fi modificată astfel: *It is a big lion.*, *It is a strong lion.*, *It is a fast lion.*. Continuă cu cât mai multe modificări.

DE-A LUNGUL TUTUROR PAȘILOR

Folosește zilnic expresii în grupă, construiește o atmosferă activă pentru copii. Este recomandabil ca aceste expresii, dacă este posibil, să fie acompaniate de gesturi. Asigură-te că utilizezi următoarele expresii:

- ✓ **Formule de salut și despărțire** (*Hello! Good morning! Good bye! Bye, have a nice day! Enjoy your day! See you tomorrow!*);
- ✓ **Reacții spontane** (*Listen! Look! Pay attention! Watch out!*);
- ✓ **Cere copiilor să facă ceva** (*Repeat after me! Can you repeat, please? Work in groups! Work in pairs! Get together in groups of four! Speak louder!*);
- ✓ **Expresii de încurajare** (*Well done! Very well Good job! Great job! Excellent! Wonderful! Go on! Go ahead!*);
- ✓ **Organizează conținutul, timpul și mediul** (*Let's start our class. Today, we are going to... I'm going to count if you are all in the classroom. Who is not here? What date is it today? / What's the date today? What's the weather like today?*);
- ✓ **Arată simpatie** (*Try again! Once again! Say it again! Relax!*);
- ✓ **Verifică dacă preșcolarii au înțeles** (*Do you understand me? Is it clear? Are you ready? How do you say.... in English?*).

VI.2 ÎNȚELEGEREA CELEI DE-A DOUA LIMBI

Înțelegerea a ceea ce se ascultă în cea de-a doua limbă este un proces complex, reprezentând esența în dezvoltarea competențelor lingvistice în a doua limbă. Este esențial ca preșcolarii să aibe adulți care să îi sprijine în timpul *etapei de tăcere* deoarece acest fapt îi ajută în înțelegerea celei de-a doua limbi. Ascultătorii folosesc cunoștințele lingvistice și cunoștințele anterioare pentru a înțelege o limbă străină.

Când preșcolarii sunt expuși pentru prima dată la cea de-a doua limbă, concentrarea lor este frecvent axată pe a asculta și a reține. Preșcolarii au nevoie să recunoască sunetele în limba engleză vorbită, de aceea au nevoie de multă și multă expunere la această limbă. Oferă-le oportunități de a asculta, a asculta și a asculta și mai mult. Acest fapt îi va ajuta pe copii să devină familiari cu pronunția, sonoritatea, accentul și ritmul limbii engleze.

Formați preșcolarilor abilități de ascultare utilizând următoarele metode:

- ✓ Audiază melodii în limba străină – copiii preșcolari ar trebui să asculte melodiile în mod repetat;
- ✓ Vizionează povești/ filme scurte - copiii preșcolari ar trebui să vizioneze repetitiv, ca pe un cântec, povești și filme animate scurte;
- ✓ Folosește pagini de colorat și menționează preșcolarilor ce anume să coloreze și ce culoare să folosească (*Colour a pear green. Colour two cars blue.*);
- ✓ Desfășoară activități potrivite, în care să le ceri preșcolarilor să potrivească imaginile cu cuvintele pe care le spui cu voce tare (*a rabbit and a horse, a tree and a bird*);
- ✓ Utilizează fișe de lucru în care să folosești comenzi scurte (*Cross the ball. Circle the car. Colour the bird. Draw a line under the green house.*);
- ✓ Oferă comenzi verbale preșcolarilor și solicită-le să-ți indice diferite obiecte (*Give me a blue toy car. Show me a teddy-bear. Jump three times! Shut the door!*);
- ✓ Stimulează copiii să adreseze întrebări simple, despre conținutul poveștilor vizionate sau audiate, urmărind imaginile date (*Who is the girl? Who is Cinderella? What is it? What colour is it?*);
- ✓ Jocul de rol - dialoguri scurte pe o temă dată: la un restaurant, într-un parc, într-un magazin de jucării, într-un magazin pentru animale de companie, etc.;
- ✓ Jocuri cu jetoane și metoda propozițiilor neterminate (*This is a.... cat.*)
- ✓ Ghicitori - Ghicitori amuzante scurte pentru copiii preșcolari (*It is small/ It loves milk and fish/ It meows/ What is it?*)
- ✓ Ghicitori și desene - în timp ce recită o ghicitoare, profesorul poate desena ceea ce preșcolarii trebuie să ghicească și în acest mod, preșcolarii asociază desenul cu fiecare cuvânt.

Copiii de grădiniță, ca și oricare alți copii pentru care limba engleză nu este limba maternă, trebuie expuși foarte mult, atât în grupă, cât și acasă, pentru a deveni mai buni în acest sens.

- ✓ inițiați proiecte Erasmus+/ eTwinning cu grădinițe din țările vorbitoare de limbă engleză;
- ✓ organizați activități în direct și interactive pentru preșcolari, prin intermediul Skype - cu vorbitori nativi de limbă engleză, adulți sau preșcolari, sau cu alți copii și profesori englezi.

VI.3. COMUNICAREA ÎN A DOUĂ LIMBĂ

În această etapă a achiziției celei de-a doua limbi, vorbirea spontană, comunicarea vorbită devine mult mai frecventă, cuvintele și propozițiile devin mai lungi, chiar dacă preșcolarii încă se bazează, într-o foarte mare măsură, pe indicii legate de context și subiecte familiare. Această etapă va fi realizată în școala primară. Este acea parte a limbii care reprezintă o provocare pentru cei care învață limba engleză. Această fază va fi continuată cu etapa începutului fluenței lingvistice.

Copiii, ca și adulții, au diferite aptitudini și modalități de a învăța și comunica. De aceea, în această etapă a achiziției celei de-a doua limbi, permiteți copiilor să comunice non-verbal (de exemplu, să arate cu degetul, să aducă, să indice obiecte și persoane). Mai târziu, preșcolarii ar putea comunica bazându-se pe cuvinte și expresii singulare, rutine și fraze memorate în întregime. Copiii încearcă să comunice cât de bine pot. Este important ca profesorii din învățământul preșcolar să știe și să fie conștienți că înțelegerea limbii engleze de către preșcolari întotdeauna depășește capacitatea lor de a vorbi engleza și că abilitatea de a comunica nu este măsurată prin competența gramaticală.

VII. REFERINȚE ȘI LECTURI SUPLIMENTARE

- Ana Linares, Tom Morton, Rachel Whittaker , *'The Roles of Language in CLIL'* (Cambridge Language Teaching Library) 1st Edition
- Arcaro, J. 1995, „*Creative Quality in the Classroom*”, St. Lucie Press, Seattle.
- Barnes, J. (2011). *The Sense of an Ending*. London: Random House.
- Boca, C. (coord.), Batiște, J., Fluieraș, V., (2009), „*Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii*” (P.R.E.T.), Modul 3, Noi repere ale educației timpurii în grădiniță, București
- Boca, C. (coord.), Bucinschi, M., Dulman, A., (2009), „*Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii*” (P.R.E.T.), Modul 1, Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului preșcolar, București
- Breben, S., Gongea, E., Ruiiu, G., Fulga, M., 2006, „*Metode interactive de grup – Ghid metodic*”, Ed. Arves, Craiova.
- Calderhead, J., & Gates, P. (1993). *Conceptualizing Reflection in Teacher Development*. Washington: The Falmer Press.
- Christiane Dalton-Puffer , „*Discourse in Content and Language Integrated Learning (CLIL) Classrooms*” (Language Learning & Language Teaching)
- Christiane Dalton-Puffer, Tarja Nikula, Ute Smit, „*Language Use and Language Learning in CLIL Classrooms*” (AILA Applied Linguistics Series)
- Clarke, P 2000, „*Language development and Identity*”, keynote paper, London University Conference: Supporting identity and language in the early years, London, UK.
- Cojocariu, V.-M., (2007), „*Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului. Texte și pretext*”, București
- Cristea, S. 2000, „*Dicționar de pedagogie*”, Ed. Litera Internațional, Chișinău, București,
- Cucuș, C., 2000 „*Pedagogie*”, Ed. Polirom, Iași.
- Culea, L. (coordinator), 2009, „*Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie – o provocare?*”, Ed. Diana, Pitești.
- Cummins, J. (2011). Bilingual and Immersion Programs. In M. H. Long, & C. J. Doughty, *The Handbook of Language Teaching* (pp. e-book). Chichester: Wiley-Blackwell.
- Dafouz , E., & Guerrini, M. C. (2009). *CLIL across educational levels*. Richmond Publishing.
- Dalton – Puffer, C. (2008). Outcomes and processes in Content and Language Integrated Learning (CLIL): current research from Europe. In W. Delanoy, & L. Volkmann, *Future Perspectives for English Language Teaching* (pp. 139-157). Heidelberg: Carl Winter.
- Dalton-Puffer, C. (2011). Foreword. In Y. Ruiz de Zarobe, J. Sierra, & F. Gallardo del Puerto, „*Content and Foreign Language Integrated Learning: Contributions to Multilingualism In European Contexts*” Bern: Peter Lang.
- De Bono, E., 1993, „*Serious Creativity, Using the Power of Lateral Thinking to Create New Ideas*”, Harper and Collins Publish, London.
- Doff, S. (2010). Theorie und Praxis des bilingualen Sachfachunterrichts: Forschungsfelder, Themen, Perspektiven. In S. Doff, „*Bilingualer Sachfachunterricht in der Sekundarstufe*”. Tübingen: Narr.
- Edwards, J. (2009). „*Language and Identity*”. Cambridge: Cambridge University Press.
- Emma Dafouz-Milne (Author), Michelle Guerrini (Author) , April 1, 2009, „*CLIL Across Educational Levels Paperback*”
- Eugenia Papaioannou, December 19, 2014, „*Optimise Your Teaching Competences: New Teaching Methodologies and CLIL Applications in Foreign Languages: Content and Language Integrated Learning Techniques for Foreign Language Teachers Paperback*”

- Ford, K. (2010). *“Language and literacy development for English language learners in preschool”* In M. C. McKenna, S. Walpole & K. Conradi (Eds.), *Promoting Early Reading: Research, Resources, and Best Practices*. New York: Guilford.
- Frunză, V., 2003, „*Factori favorizanți și perturbatori ai activității didactice*”, Ed. Ovidius University Press, Constanța.
- Gierlinger, E. (2007). Modular CLIL in lower secondary education: some insights from a research project in Austria. In C. Dalton-Puffer, & U. Smit, *‘Empirical perspectives on classroom discourse’*, Peter Lang.
- Graaff, R., Koopman, G., Anikina, Y., & Westhoff, G. (2007). An Observation Tool for Effective L2 Pedagogy in Content and Language Integrated Learning (CLIL). *“The International Journal of Bilingual Education and Bilingualism”*
- Hawking, S., & Mlodinow, L. (2010). *“The Grand Design”*. London: Bantam Press.
- Ionescu, M. (coordonator), 2010, „*Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*”, Ed. Vanemonde, București.
- Kelchtermans, G. (1993). Teachers and their Career Story: A Biographical Perspective on Professional Development. In C. Day, J. Calderhead, & P. Denicolo, *“Research on Teacher Thinking: Understanding Professional Development”*. Washington: The Falmer Press.
- Kumaravadivelu, B. (2006). *‘Understanding language teaching: from method To Postmethod’*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lakatos, I., Feyerabend, P., & Motterlini, M. (2000). *‘For and Against Method: Including Lakatos’s Lectures on Scientific Method and the Lakatos-Feyerabend Correspondence’*. Chicago: University of Chicago Press.
- Liz Dale, Rosie Tanner, *“CLIL Activities with CD-ROM: A Resource for Subject and Language Teachers”* (Cambridge Handbooks for Language Teachers) Pap/Cdr Edition,
- Long, M. H. (2011). Methodological Principles for Language Teaching. In M. H. Long, & C. J. Doughty, *‘The Handbook of Language Teaching’*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Long, M. H., & Doughty, C. J. (2011). *‘The Handbook of Language Teaching’*, Chichester: Wiley-Blackwell.
- Loughran, J. (1996). *‘Developing Reflective Practice’*. Washington: The Falmer Press.
- Lucas Burns, *“How to learn English: The ultimate guide to learning English as a second Language”* (How to Learn English, Learning English, English communication), Kindle Edition
- Madrid, D., & Hughes, S. (2011). *Studies in Bilingual Education*. Bern: Peter Lang.
- Margaret Grieson, Wendy Superfine, 2012, *‘The CLIL Resource Pack: Photocopiable and Interactive Whiteboard Activities for Primary and Lower Secondary Teachers’*
- María Jesús Frigols Martín, David Marsh, Peeter Mehisto, Dieter Wolff, 2011, *“European Framework for CLIL Teacher Education”*
- Marjorie Hall Haley, Theresa Y. Austin, *“Content-Based Second Language Teaching and Learning: An Interactive Approach”* (2nd Edition) (Pearson Resources for Teaching English Learners) 2nd Edition
- Marsh, D. (2008). *Language awareness and CLIL*. In J. Cenoz, & N. H. Hornberger, *Encyclopaedia of language and education*, Springer.
- Marsh, D. (2009). Foreword. In Y. Ruiz de Zarobe, & R. Jimenez Catalan, *“Content and Language Integrated Learning: Evidence from Research in Europe”*, Bristol: Multilingual Matters.
- McGee, L. M., & Richgels, D. J. (2003). *‘Designing early literacy programs: Strategies for at-risk preschool and kindergarten children.’*, The Guilford Press, New York.
- Mehisto, P., & Marsh, D. (2011). Approaching the economic, cognitive and health benefits of bilingualism: Fuel for CLIL. In Y. Ruiz de Zarobe, J. Sierra, & F. Gallardo del Puerto, *“Content and Foreign Language Integrated Learning”*, Bern: Peter Lang.

- Mehisto, P., Frigols, M.-J., & Marsh, D. (2008). *‘Uncovering CLIL’* L. MacMillan.
- Meyer, O. (2010). Towards quality CLIL: successful planning and teaching strategies. *Puls*,
- Norton, B. (2010). Language and Identity. In N. H. Hornberger, & S. L. McKay, *“Sociolinguistics and Language Education: New Perspectives on Language and Education”*, Multilingual Matters Ltd.
- Oprea, C., 2009, „*Strategii didactice interactive*”, Ed. Didactică și Pedagogică, R.A., București.
- Peeter Mehisto, *“Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education”*, MacMillan Books for Teachers
- Peeter Mehisto, Maria-Jesus Frigols and David Marsh, 2008 *“Uncovering CLIL”*, New
- Phillipson, R., & Skutnabb-Kangas, T. (2011). The Politics and Policies of Language and Language Teaching. In M. H. Long, & C. J. Doughty, *The Handbook of Language Teaching*, Chichester: Wiley-Blackwell.
- Piaget, J. 2005, „*Psihologia copilului*”, Ed. Didactică și Pedagogică.
- Pletea, M., Răileanu, D., ș.a., 2008, „*Aplicațiile noului curriculum pentru învățământul preșcolar*”, Ed. Didactică Publishing House.
- Preda, V. (coord), 1995, *“Elemente de psihopedagogia intervenției precoce”*, U.B.B., Cluj-Napoca.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2002). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: CUP.
- Richmond, July 1, 2015, “Basic Essential CLIL 1”, Paperback
- Ruiz de Zarobe, Y., & Jimenez Catalan, R. (2009). *Content and Language Integrated Learning: Evidence from research in Europe*. Bristol: Multilingual matters.
- Ruiz de Zarobe, Y., Sierra, J., & Gallardo del Puerto, F. (2011). *Content and Foreign Language Integrated Learning*. Berne: Peter Lang.
- Ruth Breeze, Carmen Llamas Saiz, Concepcion Martinez Pasamar, *“Integration of Theory and Practice in CLIL”* (Utrecht Studies in Language and Communication)
- Salmon, P. (1995). *Psychology in the Classroom*. Cassell.
- Șchiopu, U., 2009, „*Psihologia copilului*”, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
- Susan M. Gass, Jennifer Behney, Luke Plonsky, *“Second Language Acquisition set: Second Language Acquisition: An Introductory Course”* 4th Edition
- Tabors, P O 1997, *“One Child, Two Languages: A Guide for Preschool Educators of Children Learning English as a Second language”*, Paul Brookes Publishing, Baltimore, USA.
- Tabors, P. O. (2008). *“One child, two languages: A guide for early childhood educators of children learning English as a second language”* (2nd ed.), Publishing Co, Baltimore: Paul H. Brookes.
- Tomșa, Ghe, 2007, „*Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare*”, Ed. V&I Integral, București.
- Tuula Storm, Rauli Storm (Editor), 2009, *“Learning English with Bobby: Teaching English to Young Children with CLIL Method Teacher 1”* (CLIL Method English Education for Children) Paperback
- Ungureanu, D., 1999, „*Teoria curriculum-ului*”, Ed. Mirton, Timișoara.
- Van Lier, L. (2004). *The Ecology and Semiotics of Language Learning*. Massachusetts: Kluwer Academic Publishers.
- Verza, E., Verza, F.E., 2000, „*Psihologia vârstelor*”, Ed. Pro Humanitate, București.
- Viebrock, B. (2010). Alltagstheorien, methodisches Wissen und unterrichtliches Handeln von Lehrkräften im bilingualen Sachfachunterricht. In S. Doff, *“Bilingualer Sachfachunterricht in der Sekundarstufe: Eine Einführung”*, Tübingen: Narr.
- Viyental A, *“Strategies of Teaching and Testing English as a Foreign language”*, Polirom.

- Vrăsmaș Ecaterina, 1999, „Educația copilului preșcolar. Elemente de pedagogie la vârsta timpurie,” Ed. Pro Humanitate, București.
- Vrăsmaș, T., 2004, „Școala și educația pentru toți”, Ed. Miniped, București.
- Vygotsky, L 1986, „*Thought and Language*”, Cambridge, MIT Press, MA, USA.
- Woods, D. (1996). ‘*Teacher cognition in language teaching: beliefs, decision-making and classroom practice*’. Cambridge: CUP;
- Zlate, M. (coordonator), 2001, „*Psihologia la răspântia mileniilor*”, Ed. Polirom, Iași.
- Zlate, M., 2000, „*Fundamentele psihologiei*”, Ed. Pro Humanitate, București ;
- *** „Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani“, M.E.C., București, 2008;
- *** „Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3 la 6/7 ani”, 2008, M.E.C.T., București;
- *** „Metode interactive de grup”, 2006, Ed. Arves.

RESURSE ONLINE

(available on 25.10.2015)

- Barnett, W. S. (2008). *Preschool education and its lasting effects: Research and policy implications*. Boulder and Tempe: Education and the Public Interest Centre & Education Policy Research Unit. Found on www.epicpolicy.org/publication/preschool-education
- *Bilingual Options* found on www.bilingualoptions.com;
- *Bilingualism and Second Language Acquisition* found on <http://www.naldic.org.uk/eal-initial-teacher-education/resources/ite-archive-bilingualism>;
- Chambers, B., Cheung, A., Slavin, R.E., Smith, D., & Laurenzano, M. (2010). *Effective early childhood education programs: A systematic review*. Reading, England: CfBT Education Trust. Found on www.cfbt.com/evidenceforeducation/pdf/15349_ECE-Blocks_v5.pdf;
- *CLIL in Very Young Learners* found on https://is.muni.cz/th/189103/pedf_m/CLIL_in_Very_Young_Learners_bz7qw.pdf;
- *Communicating in a Second Language: A Matter of Teaching Communication Strategies* found on http://www.academia.edu/2308307/Communicating_in_a_Second_Language_A_Matter_of_Teaching_Communication_Strategies;
- *Communicative Strategies in Second Language Acquisition* found on <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:429103/FULLTEXT01.pdf>;
- *Content and Language Integrated Learning (CLIL)* “ found on <http://www.britishcouncil.org/europe/our-work-in-europe/content-and-language-integrated-learning-clil>;
- *Content and Language Integrated Learning (CLIL) at School in Europe*, Eurydice European Unit, found on <http://www.eurydice.org>;
- *Content and language integrated learning* found on https://en.wikipedia.org/wiki/Content_and_language_integrated_learning;
- *Content and language integrated learning, culture of education and learning theories* found on http://www.unifg.it/sites/default/files/allegatiparagrafo/21-01-2014/van_de_craen_clil_culture_of_education_and_learning_theories.pdf ;
- *Early Childhood Education: Successes and Challenges* found on <http://www.learninglandscapes.ca/images/documents/ll-no13/byers-heinlein.pdf> ;
- *Education in Romania*” found on https://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Romania;
- *European Centre for Modern Languages of the Council of Europe* found on <http://www.ecml.at/>;

- *Fostering Literacy Development in English Language Learners* found on <http://www.colorincolorado.org/article/8-strategies-preschool-ells-language-and-literacy-development>;
- Galinsky, E. (2006), *The economic benefits of high-quality early childhood programs: What makes the difference?* found on <http://familiesandwork.org/site/research/reports/ced.pdf>;
- *Improving the effectiveness of language learning: CLIL and computer assisted language learning*, found on http://ec.europa.eu/languages/library/studies/clil-call_en.pdf;
- *Language and literacy development through the Indicators of Preschool Literacy* found on http://conference2015.afmlta.asn.au/wpcontent/uploads/2015/06/Macchia_AFMLTA2015.pdf;
- *Nurturing parenting* found on www.nurturingparenting.com;
- *Our daily schedule in preschool* found on <http://www.teachpreschool.org/2014/01/our-daily-schedule-in-preschool/>;
- *Second language* found on <http://www.child-encyclopedia.com/second-language/according-experts/second-language-acquisition-and-bilingualism-early-age-and-impact>;
- *Supporting bilingual children in early childhood* found on http://www.learninglinks.org.au/wp-content/uploads/2012/11/LLIS-50_Bilingualism.pdf;
- *Supporting Children Learning English as a Second Language in the Early Years (birth to six years)*, 2009, found on www.vcaa.vic.edu.au;
- *Supporting Children Learning English as a Second Language in the Early Years (birth to six years)* found on http://www.vcaa.vic.edu.au/documents/earlyyears/supporting_children_learning_esl.pdf;
- *Teacher Education and CLIL Methods and Tools* found on <http://www.cremi.it/public/documenti/seminar.pdf> ;
- *Ten Amazing Reasons Why You Should Learn a Foreign Language* found on <http://www.lingholic.com/ten-amazing-reasons-learn-foreign-language/>;
- *The use of audiovisual stories in the preschool CLIL environment* found on http://digibuo.uniovi.es/dspace/bitstream/10651/28260/6/TFM_Fern%C3%A1ndez%20L%C3%B3pez,%20Patricia.pdf;
- *Timing in Child Development* found on <http://www.highscope.org/Content.asp?ContentId=182>;
- *What is CLIL?* found on <http://www.onestopenglish.com/clil/what-is-clil/>;
- Patricia Fernandez Lopez, *The use of audiovisual stories in the preschool CLIL environment*, found on http://digibuo.uniovi.es/dspace/bitstream/10651/28260/6/TFM_Fern%C3%A1ndez%20L%C3%B3pez,%20Patricia.pdf.

LINK-URI FOLOSITE

- British Council Teaching English, www.teachingenglish.org.uk
- CLIL Matrix - www.ecml.at/mtp2/CLILmatrix/
- Content English - <http://www.content-english.org/>
- Department for Education and Skills - www.dfes.gov.uk/languages
- European Centre for Modern Languages - www.ecml.at
- Eurydice https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Main_Page
- One Stop English <http://www.onestopenglish.com/>